

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 37
Rugsėjis - September 29, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Jungtinių Valstijų karinis atstovas prie NATO David Weisman teigia, kad Lietuva yra viena iš geriausiai pasiruošusių narystei Aljanse kandidačių. Tačiau po rugsėjo 25 d. Vilniuje įvykusio susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi D. Weisman atsisakė įvardinti konkrečias NATO plėtros datas ir Lietuvos galimybes būti pakviestai į Aljansą 2002 metais.

- Lietuvos parlamentaras Audrius Butkevičius, neseniai pats atlikęs laisvės atėmimo bausmę, siūlo pagerinti nuteistųjų laisvės atėmimo sąlygas. A. Butkevičius užregistravo Pataisų darbų kodeksą kelių straipsnių pakeitimo projektą. Jo siūlymi pataisyti straipsniai reguliuoja nuteistųjų, atliekančių laisvės atėmimo bausmės, teisę į pasimatymus, pasimatymų skaičių bei trukmę. Anot A. Butkevičiaus pasirašyto aiškinamojo rašto, riboti nelaisvėje esančio žmogaus komunikavimą, atitraukti tokį žmogų nuo jo šeimos gyvenimo, bendravimo su vaikais yra paskirtos bausmės ribų viršijimas, kurio negalima vertinti kitaip, negu žiauriu elgesiu su žmogumi, jo orumo žeminimu.

- Penkiose naujose Lietuvos savivaldybėse vieni po kitų pradeda dirbti valstybės institucijų skyriai. Po savivaldybių tarybų rinkimų kovo mėnesį savo veiklą pradėjo naujai įsteigtos savivaldybės - Elektrėnų, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Pagėgių ir Rietavo. Kartu buvo panaikinta Marijampolės rajono savivaldybė. Kaip pranešė Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministerijos atstovė spaudai, norėdamos užtikrinti normalų naujų savivaldybių darbo organizavimą kai kurios ministerijos parengė ir pateikė siūlymus, kaip jų globojamų valstybės įstaigų teritoriniai padaliniai aptarnaus naujai įsteigtų penkių savivaldybių gyventojus.

- Nepaisant įtakingų žydų organizacijų ir Izraelio vyriausybės įspėjimų, tarptautinis Vilniaus forumas dėl holokausto aukų vertybių įvykis, teigia renginio organizatoriai. Spaudos konferencijoje rugsėjo 22 d. tarptautinio forumo vienas organizatorių, Lietuvos Seimo narys Emanuelis Zingeris teigė nuogaustaujas, kad dėl Seimo priimto žydus įžeidusio įstatymo kilęs tarptautinis skandalas gali išprovokuoti lietuvių ir žydų santykių paaštrėjimą.

- Pasaulio banko atstovas Baltijos šalyse ir Lenkijoje Basil Kavalsky išreiškė pasitenkinimą Lietuvos reformomis, ypač siekiu pertvarkyti ir privatizuoti energetikos sektorių bei valstybinius bankus. "Mes norime, kad po rinkimų pradėjus dirbti naujai Lietuvos vyriausybei, būtų tęsiamas energetikos sektoriaus privatizavimas ir Žemės ūkio ir Taupomojo banko pardavimas, kuris dabar vykdomas teisingai", po susitikimo su premjeru Andriumi Kubiliumi žurnalistams sakė B. Kavalsky.

MIRĖ JERZY GIEDROYC

Jerzy Giedroyc

Paryžiuje mirė 94 metų Lietuvos garbės pilietis, ilgametis Lietuvos ir Lenkijos kultūros puoselėtojas, Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino I-ojo laipsnio ordino kavalerius (1998), publicistas, daugelio pasaulio universitetų garbės daktaras, politikas, rašytojas, Paryžiuje lenkų kalba leidžia-

mo vieno intelektualiausių Europos žurnalų "Kultura" vyriausias redaktorius Jerzy Giedroyc. Kilęs iš senos ir kilmingos lietuviškos šeimos, perėmusios lenkų kultūrą, J. Giedroyc buvo vienas iš tų nedaugelio intelektualų, kurie tremtyje galvojo ne tik apie savo, bet ir apie kaimynines valstybes. 1946 m. įsteigęs Romoje Lenkų literatūros institutą bei puoselėdamas Lenkijos kultūrą, J. Giedroyc niekada nebuvo praradęs vilties, jog Baltijos kraštai atgaus nepriklausomybę. J. Giedroyc iniciatyva daugiau kaip 50 metų leidžiamame mėnesiniame žurnale "Kultura" savo darbus spausdino Juozas Girnius, Kazys Bradūnas, Tomas Venclova ir daugelis kitų. Jo

vadovaujamas fondas stipendijas suteikė ne vienam Lietuvos istorikui, o pats Giedroyc buvo vadinamas "žmogumi, išgelbėjusiu emigracinę lenkų literatūrą". Vienas pagrindinių J. Giedroyc veiklos rūpesčių buvo draugiški Lietuvos ir Lenkijos santykiai. Jis visą gyvenimą siekė užkirsti kelią abipusiam nacionalizmui. Priešingai nei daugelis lenkų emigrantų Vakaruose, J. Giedroyc manė, jog Vilnius ir Lvovas Lenkijai neturėtų būti gražinti. Dėl tokios pozicijos jis buvo užsitraukęs Lenkijos nacionalistų nemalonę. Prieš trejetą metų J. Giedroyc buvo pareiškęs, jog norėtų, kad "Kultura" mirtų kartu su juo. Visgi J. Giedroyc ir jo "Kultura" jau tapo neatskiriamu naujojo pasaulio, kuriame mes gyvename, dalimi.

JuKe

ARTĖJA LIETUVOS SEIMO RINKIMAI

Naujausiais visuomenės nuomonės tyrimo duomenimis, daugiausia apklaustųjų rinkėjų balsuotų už Naująją sąjungą (socialliberalus), kuriems vadovauja Artūras Paulauskas. Už šią partiją, jei rinkimai vyktų dabar, balsuotų 23.6%. Palyginus su liepos mėnesio duomenimis, Naujosios sąjungos rėmėjų padaugėjo 2.3%. Antroji pagal populiarumą - Algirdo Brazausko socialdemokratinė koalicija - 17%. Trečioji - Liberalų sąjun-

ga, vadovaujama Vilniaus mero Rolando Pakso - 7.7%. Pastarosios partijos rėmėjų nuo liepos mėnesio sumažėjo beveik 1%. Algirdo Brazausko rėmėjų skaičius nuo liepos išaugo beveik dvigubai. Ketvirtoje vietoje pagal populiarumą yra Tėvynės sąjunga - 7%, o jos rėmėjų skaičius nuo liepos mėnesio išaugo 3.7%. Penktoje ir šeštoje vietoje yra Centro sąjunga ir Vals tiečių partija. Jas rinktų atitinkamai 5.4% ir 4.9% apklaustųjų

rinkėjų. Tačiau jų populiarumas palyginus su liepos mėn. duomenimis sumažėjo. Visos kitos rinkimuose į Seimą ketinančios dalyvauti partijos surinktų mažiau kaip 4% apklaustųjų rinkėjų balsų, ir tai reikštų, kad į Seimą, kaip partijos, jos nepatektų. Beje, 22.2% apklaustųjų rinkėjų nebalsuotų iš viso, nežino, už ką balsuotų, arba neatšakė į klausimą. Šią apklausą surengė visuomenės nuomonės tyrimo centras "Vilmorus".

Lietuvos rytas

EIŠIŠKIŲ PADEGĖJAS IŠAIŠKINTAS

Eišiškėse policija sulaukė tyčiniiais padėjimais įtariamą to paties miestelio gyventoją 38 metų Zbigneuą Songiną. Gegužės-rugpjūčio mėnesiais Eišiškėse buvo padėgti iš viso 15 įvairių miestelio statinių, o padaryta žala vertinama 24.5 tūkst. litų. Vietos gyventojų teigimu, per vasarą sudegė 7 pagalbiniai pastatai, o 6 buvo išgelbėti. Rugpjūčio mėnesį Eišiškių gyventojai buvo apimti panikos - žmonės budėjo tvartuose, krūmuose, soduose arba

iki aušros sėdėdavo prie lango. Kai kurie miestelėnai neatlaikę įtampos susirgo, gydėsi ligoninėse. Tarp įbaugintų kaimynų sukinėjėjęs Z. Songinas žinojo jų planus su padėgėju susidurti, todėl naktinių sargų išvengdavo. Į Eišiškęs buvo įvesta net speciali Vidaus tarnybos kuopa. Pagaliau įtariamąjį pavyko sulaikyti. Tačiau policijos pareigūnai iš Eišiškių išvežė ir įtariamąją šeimą - motiną, žmoną, dukrą, nes miestelėnai yra labai įpykę.

Respublika

KAIP LAIKOSI LIETUVOS EKONOMIKA?

Lietuvos ekonomika atsigau-na, tačiau jos augimą stabdo euro atžvilgiu stiprėjantis lito kursas ir didelė priklausomybė nuo prekybos su Rusija. Tai teigiama Tarptautinio valiutos fondo (TVF) pasaulio ekonomikos apžvalgoje. TVF prognozuoja, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas šiemet augs 2.5%, o kitąmet - 4%. Infliacija šiemet turėtų būti 1.6%, kitąmet padidės iki 2.1%. Lietuvos rytas

JURGIO KAIRIO SKRYDIS ATSKLEIDĖ ĮSTATYMO PINKLES

Garsusis lakūnas Jurgis Kairys pagal Lietuvos įstatymus buvo nubaustas 5000 litų bauda. Bauda paskirta už tai, kad jo lėktuvas yra išmargintas cigarečių "West" reklama. Jurgis Kairys rugsėjo antrą dieną lėktuvu aukštyn ratais praskrido po pėsčiųjų tiltu Kaune per Nemuno atšaką. Renginį stebėjo apie 100 tūkst. žiūrovų, jį filmavo nemažai užsienio televizijų. Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba nu-

sprendė, kad cigarečių reklama išmargintas lėktuvas bei Nemuno saloje stovėjusi palapinė pažeidė minėto įstatymo nuostatas. Baudą, skirtą viešajai įstai-gai "Kairio skrydžiai", sumokėjo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis. Prieš sumokėdamas baudą, skirtą garsiajam lakūnui, Vytautas Landsbergis viešai suabejojo, ar žodžiai "Vakarai" ir "Princas", parašyti anglų kalba, yra būtinai gaminio vardas ir dar jo reklama.

Beje, diskusijos, kilusios dėl Jurgio Kairio lėktuvo išvaizdos, vis dėlto davė teigiamų rezultatų. Abejotinos įstatymo, visiškai draudžiančio tabako reklamą, nuostatos bus svarstomos dar šią Seimo kadenciją. Ministras pirmininkas Andrius Kubilius taip pat yra sakęs, kad šį įstatymą reikia suderinti su sveiku protu ir Europos Sąjungos reikalavimais. Europos Sąjungoje tabako reklama visiškai turi būti uždrausta tik 2006 metais.

Lietuvos rytas

BRAZINSKŲ ATSIŠAUKIMAS

PRASIVERŽIMO PRO OKUPANTŲ GELEŽINĘ UŽDANGĄ
TRISDEŠIMTMEČIO PROGA

Mūsų žygio trisdešimtmečio sukakties proga mes, tėvas ir sūnus Pranas ir Algirdas Brazinskai, pirmiausia norime padėkoti Dievui, Vakarų pasaulio lietuviams, Turkijai, Italijai, Vėnesuelai ir Amerikai už pagalbą ir apsaugą nuo sovietinio KGB keršto. Mūsų išlikimas per šiuos mirtinų pavojų ir sunkių išbandymų kupinus tris dešimtmečius liudija Dievo apsaugą ir

malonę. 1970 m. spalio 15 d. mes, du lietuviai, tėvas ir sūnus Pranas ir Algirdas Brazinskai, prasiveržėme pro sovietinių okupantų geležinę uždangą, pirmą kartą istorijoje sėkmingai nukreipdami sovietų lėktuvą iš sovietų pavergtų tautų kalėjimo į laisvąjį pasaulį. Tas įvykis sukrėtė sovietų blogio imperiją, pagarsino Lietuvos laisvės bylą

TEGYVUOJA LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS!

Mes, buvę nacių ir sovietų kacetuose ir kalėjimuose politi-niai kaliniai, džiaugiamės, kad:

Lietuvos Respublikos Seimas pripažino Lietuvos Respublikos teisės aktu 1941 m. birželio 23 d. sukilėlių vardu paskelbtą nuostatą, "Nepriklausomybės atstatymo deklaravimą", jog vėl veikia sovietų okupacinio režimo suspenduota Lietuvos Respublikos konstitucija ir jos pagrindu yra sudaroma Lietuvos Laikinoji Vyriausybė.

Lietuvos Respublikos Seimas pažymėjo, kad 1941 m. birželio 23 d. Lietuvos gyventojų sukilimo pagrindinis tikslas buvo kova prieš sovietus ir prieš bū-

simą nacistinę okupaciją.

Mes sveikiname dar gyvus esančius Lietuvos Laikinosios Vyriausybės ministerius: Teisingumo ministrį prof. Mečislavą Mackevičių, kalintą Stutthofo koncentracijos stovykloje, ir Pramonės ministrį dr. Adolfą Damušį, kalintą nacių kalėjimuose.

Mes sveikiname Lietuvos Respublikos Seimą!

Mes sveikiname ir ypatingai didžiuojamės Seimo pirmininku dr. Vytautu Landsbergiu!

Lietuvių, b. nacių ir sovietų kacetuose ir kalėjimuose, Politinių kalinių sąjunga Amerikoje

ATSTATYTA ŠAKIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ BAŽNYČIA

Lietuvos evangelikų liuteronų vyskupas Jonas Kalvanas pašventino 1993 metais pradėtą atstatinėti Šakių evangelikų liuteronų bažnyčią. Lietuvos vyriausybė šiai bažnyčiai atstatyti skyrė 133 tūkst. litų. Dabar Šakių parapijai priklauso apie 250 tikinčiųjų. Po karo evangelikams bažnyčia nebuvo gražinta, joje buvo įkurtas kino teatras, vėliau - sporto salė. Buvo nugriautas bažnyčios bokštas, už altoriaus buvusi apside. Dingo bažnyčios varpas. Šlaitinis stogas buvo pakeistas plokščiu, arkiniai langai tapo kvadratiniai. Bažnyčios atkūrimo ėmėsi kunigas V. Keleras. JAV gyvenantis kunigas Otto Brilinger, kilęs iš Plokščių ir krikštytas šioje bažnyčioje, padovanojo altorinį

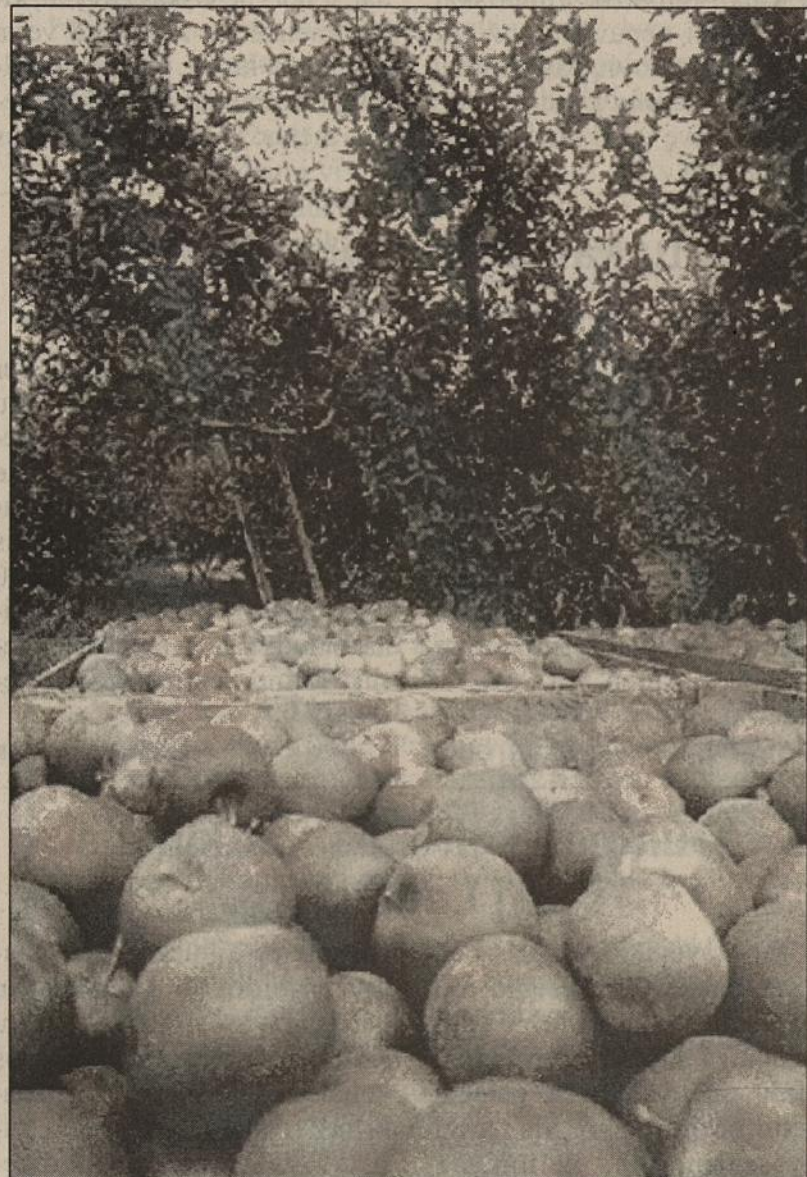
kryžių ir žvakides. Vokietijos Burkhardsdorfo metodistų parapija Šakių evangelikams padovanojo altorių ir sakyklą. Altorius, sakykla ir lektoratas gauti iš Olbersdorfo parapijos bažnyčios, kuri 1984 metais buvo nugriauta Rytų Vokietijos valdžios nurodymu dėl po bažnyčia rastų rudųjų anglių telkinių. Vyskupas Jonas Kalvanas pašventintoje bažnyčioje pirmuosius pakrikštyto kunigo V. Kelerio ir jo žmonos vargonininkės Linos sūnus Aleksandrą ir Dominyką. Šakių rajono garbės svečių knygos pirmuosiuose puslapiuose buvo įklijuotos Šakių bažnyčios nuotraukos prieš ir po atstatymo bei pasirašė visi rajono garbės svečiai, rėmė jos atstatymą.

Lietuvos rytas

ŠILUTĖS RAJONE RYŠKĖJA VOKIŠKI PAVADINIMAI

Prieš keletą dienų du seni vokiečiai, pasamdę lietuvių vyrą ir moterį, atnaujino Žemaitkiemio miestelio geležinkelio stoties vokišką pavadinimą - "Szameit-kehmen". Šis užrašas buvo labai išblukęs, kaip ir kiti vokiški užrašai ant pastatų Mažojoje Lietuvoje, kurią iki 1923 metų administravo vokiečiai. Saugų seniūnas leido atnaujinti užrašą vokiečių, kilusių iš šio krašto, bendrijai. Be to, vokiečių bendrija paprašė sugrąžinti Žemaitkiemio kaimo baptistų bažnyčios pastato liekanas ir jį atstatė. Dabar jame vyksta pa-

maldos, kurias laiko kunigas iš Klaipėdos. Šilutės geležinkelio stoties viršininkas taip pat pastebėjo du vokiečius, apžiūrėjančius sunkiai įskaitomus vokiškus Šilutės pavadinimus "Heydekrug" ant stoties pastato, vandentiekio bokšto bei sandėlių. Tačiau leidimo atnaujinti šiuos užrašus vokiečiai neprasė. Pasak "Lietuvos ryto", Šilutės savivaldybės valstybinės kalbos tvarkytoja mano, kad toks užrašų atnaujinimas pažeidžia Valstybinės kalbos įstatymą, todėl ji liepsianti pasiaiškinti Saugų seniūnui.

Rudens derlius

V. Magio nuotr.

Alkoholis ir skausmą mažinantys vaistai

FDA (Food and Drug Administration) sako, kad įvairūs vaistai sumažinti skausmą, geriami kartu su alkoholiu, gali būti kenksmingi.

Kiekvienas, kuris per dieną išgeria bent tris alkoholinius gėrimus, turėtų pasitarti su daktaru, prieš gerdamas aspiriną, acetaminofeną ("Tylenol") ar kurį kitą vaistą skausmui sumažinti. FDA įstaiga nori, kad ant kiekvieno buteliuko nuo skausmo vaistų, parduodamų be recepto, būtų užrašytas perspėjimas apie galimą vidurių kraujavimą ir kepenų sužalojimą.

Dr. Michael Friedman, FDA pareigūnas, sako, kad alkoholinių gėrimų vartojimas geriant vaistus nuo skausmo gali būti pavojingas sveikatai. Šis perspėjimas dar nėra įstatymas. Vaistų gamintojai ir vaistų vartotojai turi 75 dienas pranešti, kaip jie reaguoja į šį perspėjimą.

Kai kurie vaistai, įskaitant ir "Tylenol", jau dabar etiketėse perspėja vartotojus apie šių vaistų maišymo su alkoholiu galimas blogas pasekmes. Pavojus sveikatai buvo girdimas žiniasklaidoje 1994 metais, kai vienas vyras, gyvenęs Virginijos valstijoje, laimėjo 8 milijonus dolerių teisme, įtikinęs, kad jam reikėjo persodinti sugadintas kepenis. Priežastis buvo ta, kad jis "nuolat prie pietų gėrė vyną ir po to "Tylenol".

"The Aspirin Foundation of America" sako, kad jie prieštarauja tokiems perspėjimams ant vaistų etiketė. "Tylenol" gamintojai McNeil Pharmaceuticals sako, kad jie peržiūrės FDA pasiūlymus, reikalaujančius aiškesnių ir griežtesnių perspėjimų ant vaistų buteliukų, negu ši vaistų gamintojų grupė dabar naudoja.

"Tylenol" ir vaikai

"Tylenol" vaistų gamintojai pirmą kartą dabar pranešė tėvams, kad šis vaistas, naudojamas sumažinti skausmą, gali būti žalingas vaikams. Per didelės dozės acetaminofeno – "Tylenol" aktyvaus chemikalo, yra kaltinama, gadina kepenis ir netgi gali būti mirties priežastimi. Netrukus krautuves ir vaistines pasieks "Tylenol" buteliukai su naujomis instrukcijomis ant etiketė, teigia McNeil Consumer product Co., gaminanti šiuos vaistus. Ron Schmid, šios gamyklos atstovas, sako, jog ant vaistų etiketė būtų parašyta, kad vaistai yra koncentruotas "acetaminophen" preparatas ir, imant didesnę negu rekomenduojamą dozę, jie gali būti pavojingi sveikatai. McNeil bendrovė kitą mėnesį apie tai pasakels įvairiuose žurnaluose ir per televizijos reklamas.

Maisto ir vaistų apsaugos įstaigos bei be recepto perkamų vaistų komitetas rugsėjo mėnesį rekomendavo gamintojams pakeisti vaistų etiketes su įspėjimais ir kitiems be recepto gaunamiems vaistams, kurie turi acetaminofeno savo sudėtyje ("Anacin 3" ir kiti skausmą mažinantys vaistai). FDA įstaiga pageidauja, kad gamintojai parašytų tikslias dozes vaikams, jaunesniems nei 2 metai, užuot iki šiol naudojamo pasakymo, kad tėvai atsiaklaustų daktarom. McNeil bendrovė sutiko su visomis FDA rekomendacijomis.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba
Parengė: B. Jasaitienė ir A. Šmulskšienė
Naudotasi Associated Press – Washington ir "Chicago Tribune" medžiaga

Kinai Suvalkijoje augina daržoves

Trys kinai Marijampolės apskrityje šalia Puskelnių esančiame Kantališkių kaime dabar turi labai daug darbo - jie čia augina daržoves. Jau nuimtas vienas Pekino kopūstų derlius, pasodinti nauji daigai, užaugo visokios Lietuvoje nematytos prieskoninės daržovės. Kadangi kinai kalba tik kinietiškai, žurnalistei nepavyko sužinoti kai kurių daržovių pavadinimų. Kinai iš vietinių gyventojų yra išsinuomavę 9 hektarus žemės.

Jie bandė auginti ir ryžius, ir arbūzus, tačiau nepavyko. Laukuose iškasti keli vandens telkiniai, iškloti plėvelė. Žmonės sakė, kad kinai nenaudojo jokių mineralinių trąšų, tik mėšlą ir vandenį. Pasak vietinių, su kuriais kinai susišneka gestais, jie labai daug dirba, gyvena kukliai, ir nors ne viskas pavyko, kitiems metais jie žinos, ką verta auginti, o ko ne. Šalia Puskelnių jie ketina pasilikti dar keletus metus. Lietuvos rytas

Butų kainos Baltijos valstybių sostinėse

Nekilnojamojo turto bendrovės "Ober Haus" duomenimis, iš trijų Baltijos valstybių sostinių brangiausi butai, esantys toliau nuo miesto centro, yra Vilniuje. Vieno kambario nauji butai toliau nuo Vilniaus centro kainuoja nuo 320 iki 650 dolerių už kvadratinį metrą. Rygoje ši kaina yra 250-375 doleriai, Taline - 223-274 dolerių. Brangiausi nauji butai

yra Latvijos sostinės centre. Per pastarąjį mėnesį naujų butų kainos Vilniuje ir Rygoje nepasikeitė, tuo tarpu Taline jie atpigę. Rygos centre vieno kambario buto vienas kvadratinis metras kainuoja 1100-1600 dolerių. Vilniaus centre ši kaina vidutiniškai yra 1100 dolerių, Talino centre - 771 dolerių.

Lietuvos rytas

Trumpės kelionės traukiniais į Lenkiją

Mockavoje, Lietuvos - Lenkijos pasienyje, neseniai buvo pristatytas geležinkelio įrenginys, kuris priderins traukinių važiuokles prie geležinkelio bėgių pločio. Šis įrenginys sutrumpins keliones iš Vilniaus į Varšuvą ir atgal 2-3 valandomis. Tai ypač pravers keliaujantiems tarp Varšuvos ir

Helsinkio. Tikimasi, kad naujovė padidins ir geležinkelių gabenamų krovinių, ir keleivių srautus. Kaip žinia, Lenkijos keliai nėra labai geri. Šią vasarą net trys autobusai, vežę turistus iš Lietuvos, patyrė didelės avarijas, per kurias žuvo žmonės.

Lietuvos radijas

Brazinskų atsišaukimas

(atkelta iš 1 psl.)

ryžto nugalėti kliūtis, drąsos pakeisti likimą ir asmeninės iniciatyvos pavyzdys.

Deja, net ir po trisdešimt metų atsiranda tokių, kurie klausia, koks buvo Brazinskų prasišaukimas iš Sovietijos į Turkiją: ar asmeninis, ar politinis, ar pateisinamas, ar moralus? Į visus tuos klausimus mes atsakome, kad mūsų žygis, kaip ir Lietuvos partizanų, buvo ir asmeninis, ir politinis, ir pateisinamas, ir moralus. Mūsų prasišaukimas pro sovietinių okupantų geležinę uždangą buvo tolygus Lietuvos partizanų žygiams arba karo belaisvių pabėgimui iš konclagerio. Teisinė ir moralinė atsakomybė už negatyvias pasekmes ir atsitiktines aukas tokiais atvejais tenka ne laisvės kovotojams ar karo belaisviams, bet okupantams ir pavergėjams.

Šiuo metu Amerikoje (ir Lietuvoje) yra rodomas Amerikos nepriklausomybės kovų istorinis filmas "Patriotas", kuris aiškiai tvirtina, kad ir Amerikos laisvė nebuvo iškovota be negatyvių pasekmių ir atsitiktinių aukų. Iš to filmo ir Amerikos istorijos knygų galima matyti daug paralelių tarp Amerikos ir Lietuvos kovų už nepriklausomybę, Lietuvos partizanų kovų ir mūsų prasišaukimo pro geležinę uždangą iš sovietų pavergtų tautų kalėjimo į laisvę. Visi tie atvejai, deja, neapsiejo be negatyvių pasekmių ir atsitiktinių aukų. Skirtumas tik tas, kad amerikiečiai gerbia ir giria savo patriotinius didvyrius, o lietuviai kol kas savuosius dar dažnai niekina ir peikia. Lietuviams būtinai reikia nugalėti savo menkavertiškumo kompleksą ir pradėti tikrai didžiulius savimi ir savo didvyriais.

Mūsų motyvacija 1970 m. spalio 15 d. buvo idealistinė ir patriotinė. Tos dienos išvakarėse Batumio viešbutyje mes pakėlėme mineralinio vandens taures "Už laisvą, nepriklausomą Lietuvą ir už laisvę, drąsą ir pergalę". Su savimi mes turėjome "Nemuno" ir "Sparnų" žurnalus, kurie skelbė Dariaus ir Girėno nuotraukas bei testamentą: "Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų drąsesnių žygių!" Mes jautėmės Dariaus ir Girėno bei Lietuvos partizanų įpėdiniams. 1970 m. spalio 14 d. vakare dar kartą perskaitė Dariaus ir Girėno testamentą, mes tyliai sau dainavome lietuvių partizanų dainas, tarp kurių buvo ir šie išdėmetini posmai: "Man jau vardą paskyrė bandito, priešai mano sudegino namus, man vien šautuvas draugas beliko, miškas mano gimtieji namai". 1970 m. spalio 15 d. ryte aš, Algirdas Brazinskas, atmintinai

pakartojau Vytauto Mačernio posmus: "Būk, gyvenime, man neteisingas, būk versmė patyrimų karčių ir sunkių pralaimėjimų ringas, iš kurio grįžčiau pilnas žaizdų, bet būk didelis ir vienkartinis!"

Norėčiau paminėti kelis svarbius faktus, susijusius su mūsų istorija.

Pirmas faktas. Neseniai Amerikoje anglų kalba išleisto Christopher Andrew ir Vasili Mitrochin KGB archyvų knygoje "The Sword and the Shield" ("Kardas ir Skydas") 382 puslapyje rašoma apie KGB specialią operaciją "Intikam", pagal kurią KGB buvo nusamdžiusi Haddado vadovaujamus palestiniečių teroristus mus nužudyti Turkijoje.

Antras faktas. 1984 metais Los Angeles olimpinio žaidynių organizaciniam komitetui vadovavęs Peter Ueberroth savo atsiminimų knygoje rašo, kad sovietai atsisakė dalyvauti toje olimpiadoje, tarp kitų dalykų minėdami ir dviejų lietuvių, politinių pabėgėlių Brazinskų keliamą "grėsmę" sovietų komandai Los Angeles.

Trečias faktas. Sovietų spaudimas Amerikai išduoti Brazinskus tęsėsi iki pat Sovietų Sąjungos žlugimo. Sovietų vadovas Gorbačiovas 1987-1989 metais savo oficialių vizitų metu Amerikoje viešai reikalavo išduoti Brazinskus. Taigi tik sovietų imperijos žlugimas garantuoja mūsų galutinę laisvę ir saugumą.

Šiuo metu aš, Algirdas Brazinskas, rašau autobiografinę dokumentinę knygą, pavadintą "Brazinskų penki skrydžiai į laisvę". Pirmas skrydis - iš Sovietijos į Turkiją, antrasis skrydis - iš Turkijos į Venesuelą, trečiasis skrydis - iš Venesuelos į Ameriką, ketvirtasis skrydis - į laisvę Amerikoje, o penktasis skrydis - į intelektualinę dvasinę laisvę.

Visus, turinčius su Brazinskų odiseja susijusių dokumentų, archyvų, nuotraukų, iškarų, prisiminimų ar komentarų, kurie galėtų būti naudingi Brazinskų autobiografinėi dokumentinei knygai, prašau rašyti šiuo adresu: Algirdas Brazinskas, P.O. Box 491363, Los Angeles, CA 90049.

P. S. Lietuvos savaitinis žurnalas "Ekstra" 2000 m. rugpjūčio 7 d. laidoje paskelbė Brazinskų laišką ir atsiprašė už netikslumus, susijusius su Arvydo Anušausko KGB archyvų ir gandaių paremtu straipsniu, kuris buvo paskelbtas "Ekstroje" 2000 m. liepos 3 d. Taigi ir po trisdešimt metų Lietuva nepamiršta Brazinskų skrydžio į laisvę.

Lietuvoje pastebimai sumažėjo nelegaliųjų skaičius

Palyginti su 1997-aisiais, nelegali migracija per Lietuvos teritoriją sumažėjo daugiau kaip 400%, teigiama Tarpautinės Migracijos organizacijos (TMO) Helsinkio ir Vilniaus biurų atliktame tyrime. Tyrimas "Nelegali migracija Lietuvoje: tendencijos, dabartinė situacija ir problemos" buvo atliekamas 2000 metų vasario-liepos mėnesiais. 1997 m. Pabradėje, Užsieniečių registravimo centre gyveno 1 535 nelegalūs migrantai, 1999 metais - 349, o 2000-ųjų rugsėjį - 55.

Pasak TMO atstovo Baltijos ir Šiaurės šalims Jose-Angel Oropeza, toks pastebimas nelegalios migracijos sumažėjimas sietinas su sienų kontrolės pagerėjimu bei naujų įstatymų prieš nelegalių žmonių gabenimą pritaikymu.

"Prieš kelerius metus pabėgėlių problema buvo labai aktuali, o dabar daug ką pavyko išspręsti", sakė R. Viemero. Tyrime rašoma, jog Lietuva su nelegalia migracija pirmą kartą susidūrė 1992 metais.

Nuo to laiko iki 1997 m. nelegalių migrantų, tranzitu vykstančių į Vakarų Europą, skaičius nuolat didėjo. 1992-1999 m. į Lietuvą nelegalių migrantų daugiausia atvykdavo iš Indijos, Pakistano, Bangladešo, Kinijos bei Šri Lankos. Tai daugiausia buvo jauni vyrai.

Didelė dalis apklaustų migrantų emigracijos priežastimi nurodė karą, politinį nestabilumą, religinius ar etninius konfliktus savo šalyje.

BNS

Senasis Vilnius

V. Kapočiaus nuotr.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com. Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAM IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 : 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$45.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Lietuvos vaizdai

ALGIRDAS ŠILBAJORIS

Lietuva jau Europoje

Vilnius, paskutinė birželio savaitė. Man jau penktas kartas nepriklausomą Lietuvą. Keliauvom visa šeima - sūnūs, marčios ir penki anūikai. Kai kuriems tik pirmas kartas. Turėjo būti gražus oras, bet miestą gaubė pilki debesys. Oro uosto pastatas, nepasizymėjęs patrauklia architektūra, atrodė dar pilkesnis negu paprastai. Išėjus laukan į gatvę, pasitiko giminės. Su kvepiančiom lelijom ir su krepšiu saldžių, geltonų trešnių. Jie atvažiavę iš Kauno, o mes likom Vilniuje. Mūsų keliai vedė kitur, todėl atsisveikinom ir prižadėjom aplankyti.

Tuoju pastebėjau, kad Vilnius kiekvieną kartą gražesnis. Senamiesčio pastatai atnaujinti, nudažyti šviesiom spalvomis. Didžiojoje gatvėje mūsų viešbutis. Iš lauko pusės nežymus, bet viduje puošnus ir moderniškias. Kainos mūsų doleriais tikrai nebrangios. Patarnavimas mandagus ir apatinė patalpoje įrengta valgyklėlė. Užkandžių pasirinkimas didelis, viskas gražiai išdėstyta. Patyrėm, kad senamiestyje valgyklos daugiausia įsikūrusios senovishuose rūsiuose. Reikia būti atsargiam, kad mūrinių skliautų su galva neužkliudytum. Vis vien savotiška romantika. O pasitaikė taip, kad pusryčiams netoli stotelio, prie kurio vyko gyvas pokalbis. Elegantiška lietuvaitė, puikia anglų kalba, užsieniečiui įtikinančiai dėstė gerąsias jos atstovaujamo biznio detales. Lietuva jau Europoje.

Vilnius judrus miestas

Vilniuj buvome neilgai, nepilnai dvi dienas. Su savo jaunimu apžiūrėjom bažnyčias, garsųjį Vilniaus Universitetą, pasižvalgėm prie Seimo rūmų bei televizijos bokšto, nukeliauom į gražiai sutvarkytas Antakalnio kapines. Pasigrožėjom Taikomosios dailės muziejuje išstatyta religinių rodimų paroda, fotografavomės prie Katedros ir žiūrėjome kaip žmonės darbuojasi taisydami Katedros aikštės grindinį. Tiek čia, tiek gatvių požemiuose elektros kabelius tvarkantys juodadariai kalbėjo rusiškai.

Žinoma, įkopėm į Gedimino pilį ir stebėjome debesuota Vilniaus panorama, o netoliese

klebėjo būrelis turistų iš lietuviškos provincijos. Visi suprato, kad mes iš Amerikos. Būdinga, kad restoranuose valgių pasirinkimas didžiulis ir jau labai vakarietiškas, bet visi žino, kad amerikoniai norės bulvinių blynų arba didžukulių. Taip pat susidarė įspūdis, kad Vilnių užkariauja "Stiklių" restorano valgyklos, o visą Lietuvą neseniai pagarsėjęs "Švyturio" alus.

Algio ir Danutės Šilbajorių anūikai Rumšiškėse (iš k. į deš.): Laura, Andrius, Lydia, Emily ir Kristina

Vakarais Vilniuje linksmybių rado mūsų jaunimas, o mes gerėjome pro atvirą langą sklindančia fleitos muzika ir Šv. Jono bažnyčios tamsiais siluetais. Anksti rytą, su beržinėm šluotom, žmonės rūpestingai švarino gatves.

Bendras Vilniaus įspūdis geras. Miestas judrus, tik siaurose gatvelėse turistus gąsdina ant šlapio grindinio skubančios lengvosios mašinos; dažniausiai jaunų vaikų vairuojamos. Peršasi mintis, kad kai kurie senamiesčio kvartalai turėtų priklausyti tikrai pėstiesiems.

Pakeliui į Žemaitiją

Prieš nukeliaudami į Žemaitiją, sustojom Trakuose. Čia irgi jau ne pirmą kartą. Graži ta Trakų piliis, pilna žilos istorijos

ir įvairiausių senovishkų rodimų. Nors apgadino įkirus lietutis, bet nuotaiką pataisė mokinių iškyla, stropiai prižiūrima "ponios mokytojos". Nepaprastai malonu klausytis vaikų lietuviškos kalbos. Nei vienas nepasirė iš mūsų "gumos", bet gavę priėmė ir gražiai padėkojo. Prieš palikdami Trakus, apsirūpinom suvenyrais, nes lyjant ir kainos pigesnės.

Keliaudami link Palangos, dairėmės po laukus ir stebėjome, kur pradingo tos juodmarinės bandos, kurių anksčiau būdavo pilnos ganyklos. Liūdni atrodė tie Lietuvos laukai. Kur ne

fo Tiškevičiaus rūmuose įsikūrusį Gintaro muziejų. Mus stebino gausybė įvairiausių mažų ir didelių gintaro gabalų, o taip pat ir išpūdingi gintaro papuošalai. Vakare ėjom pasivaikščioti link pajūrio. Toji seniau ramybės kupina Basanavičiaus gatvė pasikeitusi į triukšmingą linksmybių bulvarą. Sunku apsaityti, bet atrodo panašu į New Yorko Coney Island, arba į kokį nors cirką. Gatvės pusėj beveik prie kiekvieno pastato paaukštinta platforma, kur nepaprastu garsumu trenkia įvairi muzika, o ją stengiasi perrėkti įvairių rūšių "solistai". Dainuoja lietuviš-

Šv. Pranciškaus
gimtadienį
sutinkant

Veikiausiai nuo pat pasaulio sutvėrimo nėra buvę dienos, kad kas nors nesiligtų taikos. Nė per porą tūkstančių metų neįsivyravo visuotinai gerosios valios žmonių svajonė, kad ateitų ir ramybė

bei taika, žmonių gyvenimas visą laiką teka tarp nerimo ir blaškymosi, tarp pagundų, aistrų ir nusivylimų.

Būti tos dangiškosios taikos ir ramybės nešėju, nelyginant kokiu Viešpaties įrankiu, kiekvienas gali ir kiekvienas yra tam pašauktas, bet retas atsiliepia, ryžiasi ir paklusta.

Šv. Pranciškus, gyvenęs prieš 700 metų, save patį lenkė dieviškajai taikai, šalindamas iš kelio visa, kas galėjo drumsti jo sielą. Tai nereiškia, kad nebūtų turėjęs rūpesčių, vargų ir skausmo, bet turėjo tokią tyrą, skaisčią ir angelišką dvasią, kad iš džiaugsmo alpo arba himnais giedodavo, kaip jam buvo ramu.

Ir tada jis ramino, guodė žmones, mokydamas pavyzdžiu ir žodžiu, kaip reikia taikos siekti ir jos melsti.

"Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu, - maldavo Šv. Pranciškus Asyžietis. - Ten, kur viešpatauja neapykanta, leisk man skleisti meilę, ir kur yra skriauda - teisingumą, kur abejonė - tikėjimą, kur nusiminimas - viltį, kur tamsa - šviesą ir kur liūdesys - džiaugsmą".

"Dieviškasis Mokytoja, palenki mane kitus raminti, o ne sau pačiam suraminimo geisti; ne tiek būti suprastam, kiek kitus suprasti, ir ne tiek mylimam, kiek kitus mylėti, nes gauname duodami, atleidimo susilaukiame atleisdami ir gimstame amžinajam gyvenimui mirdami".

Amžino gyvenimo ilgėjimas padarė Šv. Pranciškų Asyžietį amžiną visiems laikams. Visais laikais jis traukė ir tebetraukia į save minias žmonių, vesdamas savo serafišku keliu, kad meilė persvertų neapykantą, viltis - nusiminimą ir džiaugsmas - liūdesį.

Gali kam iš šalies atrodyti, kad šv. Pranciškaus sekejai yra drumsčiami ir laužomi gyvenimo rūpesčių, kaip ir visi mirtingieji, tačiau savo dvasioje jie džiaugiasi ramybe, kurios pasaulis negalėjo ir negali duoti. "Aš duodu jums savo ramybę," - kalbėjo Kristus. Ir šv. Pranciškus Asyžietis, iš šventųjų pramintas antruoju Kristumi, skatina melsti dieviškos ramybės ir taikos.

Mūsų dienomis, pritvinkusioms tiek aitrios pagiežos ir neramybės, kad daugelį gąsdina netikrumas ir ima baimė, prisimintina šv. Pranciškaus malda iš 700 metų gilumos: Viešpatie, padaryk mane savo taikos įrankiu! Gi būti tokiu dieviškuoju įrankiu, pirmiausia reiškia būti taikoje su Dievu, turėti begalinį pasitikėjimą Dievo Apvaizda ir paguoda. Ir antra - būti taikos skleideju savo aplinkoje: ir ne tiek būti suprastam, kiek suprasti, ir ne tiek mylimam, kiek mylėti.

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

7

(pradžią nr. 31)

Mano klausimai Gedai buvo tokie. Neseniai Amerikoje lankėsi rašytojai M. Martinaitis, V. Martinkus, A. Bučys ir aktorius L. Noreika: kuris iš jų buvo politrukas? Kodėl Laimonas nedeklamavo išeivių poetų kūrybos? Kodėl stipresnį literatūrinį jėgų nepasirodo pagrindžio spaudoje? Ką jis labiau vertinąs, ar Lietuvos išlaisvinimo reikalą JAV Kongrese priimtą rezoliuciją, ar surengtą koncertą arba dailės parodą? Ar valdžia domisi išeivijos spaudoje paskelbtomis Lietuvoje išleistų knygų recenzijomis? Ar kenksminga mūsų pusės stipresnė kritika? Kaip jis vertinąs B. Railos kalbas per Laisvosios Europos radiją? Kas yra Kapočius ir Verba, kurie maišosi mano artume? (Ir dar keletas panašių klausimų.)

Geda, savo ruožtu, norėjo žinoti: kokia Brazdžionio sveikata? (Nepisimenu, koks klausimas buvo apie Aistį.) Ar Bradūnas laikomas dideliu poetu? Kas yra Liūtas Mockūnas?

Aš jam daviau atvežtą Birutės Pūkelevičiūtės "Devintą lapą". Dėkojo, nors sakė, kad skaitęs. Labai gerai atsiliepė apie Pūkelevičiūtės kūrybą. Jie Lietuvoje žiną Mackų, Meką, Radauską, Katiliškį, Santvarą, vertina Nyką. Skaito "Metmenis", žino "Akiračius", bet nematė "Aidų", negirdėję apie "Į Laisvę". Greimą ir Gimbutienę laiko išeivijos viršūnėmis. Tuo metu buvo ruošiamasi krikščionybės Lietuvoje 600 metų jubiliejui. Ryšium su tuo minėjimu, daromas didelis spaudimas rašytojams. Prašė nsmerti jų dėl pasisakymų katalikybės klausimais bent iki minėjimo. Kadangi pokalbis vyko raštu, tai tiksliau nepaaiškino, koks daromas spaudimas, bet buvo galima nujausti, kad rašytojai spaudžiami vaizduoti katalikybę neigiamai.

Poeto Sigito Gedos atsakymų į tiesioginius mano klausimus neskelbiu, nes pasikalbėjimas buvo konfidencialus. Daugiau su

juo nebesusitikome, tik su p. Gediene, kuri man atnešė jo poezijos rinkinį ir su kuria apsilankėme "dolerinėje".

"Žinojau, kad atvažiuosiu"

Sekimas vyko visą laiką. Kai kada seklius buvo galima pastebėti. Pav., išvažiavus ilgesnėn kelionėn po Vilniaus apylinkes, sekliai mūsų automobilio neišleisdavo iš stebėjimo. Geras vairuotojas mano krikšto sūnus Algis vikriai nardydamo tarp važiuojančių automobilių, bet manevruodavo ir sekliai. "Suvestinėse" surašyti apsilankymai Verkiuose, prie Žaliųjų ežerų, "Šašlykinėje" ir t.t. Kartą su Algiu jau sutemus ir lyjant išvažiavome iš giminių Antakalnyje. Kieme stovėjęs automobilis pajudėjo paskui mus. Privaziavęs žiedą prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, Algis dideliu greičiu du kartus žiedu apskriejo ir pasuko į gatvę, kuri neveda prie "Lietuvos" viešbučio. Nuo KGB atsikabinome. Kai kitomis gatvėmis atvažiavome prie viešbučio, jie jau ten buvo, bet tas įvykis "suvestinėse" nepasirodė.

Mano sesuo Elzė sakė prieš mėnesį ar daugiau žinojusi, kad aš tikrai į Lietuvą atvyksiu. Ženklaai tokie: staiga gauna pranešimą, kad įvedamas telefonas, nors prašymas buvęs paduotas prieš keliolika metų ir vis laukusi "eilės". Be to, nei iš šio, nei iš to kieme miesto darbininkai išcententavo grindinio duobes. Nėra abejonės, kad sovietų ambasados Washingtone kagėbistai viršininkus Vilniuje informuodavo apie kiekvieną, padavusį prašymą vizai gauti.

Slaptoji seselė Lionė Vanagaitė buvo paruošusi slaptą susitikimą su kun. Algimantu Keina, kurį sovietiniai palikuonys dar ir dabar Lietuvoje šmeižtais persekioja. Jis turėjo iš vakaro atvykti į vieną vietą ir aš kitą dieną ten užėiti. Gerai nežinau priežasčių, kodėl planas nepasisekė. Taip pat turėjau daug vargo su popierium "Kronikai" daugini. Visi giminės bijojo tą popierių paimti. Ilgai nešiojauši jį "pilkame" (kaip "suvestinėse" sakoma) maišelyje. Aš to maišelio niekada nepalikdavau viešbutyje. Matyt, jiems rūpėjo, ką aš ten turiu. Kartą grįžęs vakare pastebėjau tarp žmonių šmirinėjantį Vaigauską. Susidūręs akis į akį, užkalbinau:

"Pone valdytoja, jau laikas jums būtų miegoti". "O jums?" - atsakė. "Mes darbo liaudis", pajuokavau, ir mačiau, kaip jo akys domėjosi "maišeliu". Pagaliau sesuo paėmė ir palėpė pametę tarp senų daiktų, kol per Lionės rankas pateko ten, kur priklausė.

Aš mačiau, kad man buvo spendžiamos ir kitos pinklės, į kurias bolševikų saugumas ne vieną turistą, besilankančią sovietų valdose, iklampindavo. Kaip minėjau, ilgoje kelionėje ekskursantai suartėja. Mūsų grupė, atvykusi į Vilnių, jautėsi tarsi giminės. Vienas kitą susitikę užkalbindavome, pasidalydavome įspūdžiais, užeidavome į kambarius aplankyti, net pavardžių vienas kito nežinodami. Kartą apyjaunė moteris, nežinau poną ar panelę ir iš kokio miesto, užėjo į mūsų kambarį. Pakalbėjome, ir pakvietė ją aplankyti. Užėjau. Gyveno viena pati viršutiniame aukšte. Kambarys erdvus, didesnis už mūsų, kur gyvenome dviese, turėjo vonią, gražius vaizdus į miestą. Labai elegantiškai pakvietė persikelti į jos kambarį, kur dvi lovos ir kur galima labai patogiai išsimiegoti. Mūsų mažame kambarėlyje vonios nebuvo, tik dušas. Aš kažkaip kvietimo "neišgirdau" ir neišnaudojau progos patogiai išsimiegoti. Nenoriu įtarti, kad buvo romantiški ar dar blogesni interesai. Turbūt tik pagailo seno žmogaus ir norėjo pagerinti mano gyvenimo sąlygas. Tačiau jokių būdu negarantuočiau, kad be geros lovos tame kambarėlyje nebuvo slaptos filmavimo aparatūros.

Kodėl toks intensyvus sekimas?

Iki šiol negaliu suprasti, kodėl mane KGB taip labai intensyviai sekė. Registravo mažiausias smulkmenas: kokios spalvos gėlė padėjau prie kapo, kokie užrašai ant paminklų, kuriuos lankiau, kuria ranka gestikuliavau, kiek minučių melžiausi užėjęs į bažnyčią, kuo buvau apsilvilkęs, ką nešiausi rankose, ką nusipirkau krautuvėje... Aprašytas ir išaiškintas kiekvienas žmogus, kuris su manim susitiko. O stebėjimo laike jokių tarpų negalėjo būti. Štai birželio 10 d. stebėjimo "suvestinė" nr. 911 prasideda: "Neetatinio bendradarbio pranešimu 7 "Kumov" išėjo iš viešbučio (nukelta į 4 psl.)

Viešnage Kanadoje

Susitikimas su Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijoje pagal Jungtinių Tautų Organizacijos vystymo programą dirbančia doc. **Giedre Purvaneckiene**, atvykusia Kanadon į X Tarptautinį nusikaltimo aukų (viktimologijos) kongresą, išaugo į platelesnį pašnekesį apie pasaulio ir konkrečiai apie moterų dabartinę padėtį Lietuvoje. Su kai kuriais mūsų kalbėtis klausimais supažindinsime skaitytojus.

- Papasakokite apie kongresą, kuriame dalyvavote.

- X Tarptautiniame nusikaltimo aukų (viktimologijos) kongrese, pavadintame "Be sienų – trečiojo tūkstantmečio tyrinėjimai ir veikla", iš 56 pasaulio šalių dalyvavo 1300 dalyvių – mokslininkų, teisininkų, policijos ir įvairių paramos, pagalbos nusikaltimų aukoms organizacijų tiek vyriausybiniai, tiek ir nevyriausybiniai atstovai.

- Apie ką kalbėjote savo pranešime?

- Mano tema: "Smurtas prieš moteris šeimoje ir viktimologiniai tyrimai". Jį skaičiau tokiame darbo sekcijoje, kuri nagrinėja smurtą prieš moteris įvairiose šalyse. Pranešime nagrinėjau nusikaltimų aukų tyrimų metodologines problemas. Mat Lietuvoje yra atlikta keli tyrimai, parodantys, kiek žmonių ir kokio pobūdžio nusikaltimų aukomis jie yra tapę. Aš lyginau smurto šeimoje rezultatus. Mėginau įrodyti, kad būtina atlikti tam tyčia tyrimus apie smurtą šeimoje, nes bendrieji tyrimai neišryškina šeimos būklės. Į mūsų darbo grupę susirinko nemažai žmonių - išspausdinta minėto darbo tyrimo ataskaita. Po pranešimo buvo paklausta įvairių klausimų, daugiausia iš Suomijos, nes suomių rengėsi ištirti Estiją ir kitas Rytų ir Vidurio Europos šalis. Todėl jie domėjosi metodologija, tyrimo eiga, atsakovų atranka, apklausėjų mokymu ir kt.

- Jūs skaitėte ir kitų autorių pranešimą?

- Taip. Teisės Akademijos docentai Violeta Janulevičienė su Petru Anceliu parašė bendrą darbą "Policijos vaidmuo nusikaltimo aukų pagalboje" (*Perspectives on the Role of the Police in Victim Support*). Jame nagrinėjamos tokios policijos pastangos, kuriomis stengiamasi pagelbėti nusikaltimų aukoms. Šį pranešimą apvaliojo stalo sekcijoje turėjo skaityti doc. V. Janulevičienė, bet dėl lėšų stygiaus ji negalėjo atvykti į kongresą. Šį pranešimą man reikėjo pačiai trumpinti, nes buvo per ilgas, ir kai kur papildyti savo pastabomis. Klausytojai pra-

nešimo klausėsi įdėmiai ir buvo patenkinti.

- Kas Jus pradžiugino šiame kongrese? Kokios peršasi svarbiausios išvados?

- Šiame simpoziume buvo išdalintos Jungtinių Tautų parengtos knygos "Handbook on Justice for Victims (on the use and application of the Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power)". Tai savotiškas vadovas, kur nurodoma, ką reikėtų daryti tiems, kurie nori padėti nusikaltimų aukoms. Čia išdėstyti tų šalių, kurios daugiausia yra sumažinusios nusikaltimų skaičių ir turi geriausias paramos aukoms programas, praktiški pavyzdžiai. Tarp daugelio žmonių, kurie nemaža pasidarbavo, kad knyga būtų išleista, yra ir mano pavardė. Grįžusi Lietuvon, mėginsiu ieškoti lėšų šį leidinį išvesti į lietuvių k. Jis galėtų būti vadovėlis politikiams, teisininkams, policininkams, susiduriantiems su nusikaltimų aukomis. Lietuvoje reikia pakeisti visą teisėtvarką ir teisėsaugą, kad visas dėmesys būtų sutelktas ne vien į tai, kaip nubausti nusikaltėlius, bet daugiausia dėmesio ir pagalbos skirti aukoms ir kaip užkirsti kelią nusikaltimams.

Džiugu, kad atsiranda šalių, kur nusikaltimų skaičius mažėja, sakysime, Kanadoje. Vadinasi, yra vilčių, kad kada nors ateityje bus ir mūsų krašte, tik reikia kryptingai dirbti. Jau yra šalių, kur buvo užsimota plačiu mastu užkirsti kelią nusikaltimams. Viena iš tokių kaip tik yra Kanada. Kai kur, pavyzdžiui, Danijoje žmonės iš visų institucijų daugiausia pasitiki policija. Taigi esama požymių, kad visuomenėje šia kryptimi gali būti gerų poslinkių.

- Kokia mūsų lietuvių moterų padėtis, Jūsų akimis žiūrint, mūsų krašte, Europoje, pasaulyje?

- Jei, pavyzdžiui, Lietuvos moterų padėtį palyginsime su Azijos šalimis, tai atrodys, kad ji tikrai gera. O jeigu palygintume su Šiaurės Europos kraštais, sakysime, Švedija, Norvegija, Danija, Suomija ar Islan-

Doc. G. Purvaneckienė Montrealyje K. Ambraso nuotr.

dija, atrodys, kad ne tokia jau gera. Tačiau net ir Švedijoje, daugiausia pasiekusioje lyčių lygybės atžvilgiu, moterų būklė vis viena blogesnė nei vyrų.

- Kokiose gyvenimo srityse Jums atrodo, kad moteris yra nelaikoma pilnateise?

- Visose vadovavimo srityse, kur sprendžiami svarbiausi reikalai, liečiantys bendruomenę, visuomenę ar šalį. Moterų nuomonės ir gyvenimo supratimo retai paisoma. Užtatai moterų teisių požiūriu pokyčiai, bent jau Lietuvoje, tokie lėti ir nežymūs.

- Dėl ko nelygybė, kaip Jums

atrodo, atsiranda?

- Daug priežasčių. Pirmiausia, dėl neteisingo moters biologinių funkcijų supratimo ir šio požiūrio perkėlimas į socialinę plotmę. Prigimtinės pareigos - gimdyti ir maitinti krūtimis kūdikius - dažnai išplečiamos į visus namų ruošos darbus: kambarių tvarkymas, maisto gamyba, skalbimas, lyginimas ir kt. O viena iš priežasčių, kodėl taip atsitinka, - vyrų troškimas turėti patogumų. Juk kiekvienam malonu ir patogiu, kai jis aptarnaujamas, aprūpinamas, ar ne? Be abejo, priežasčių yra ir kitokių.

- Koks Jūsų įsivaizduojamas

Daugiau parduotuvių, prekės pigesnės

Lietuvoje daugėja naujo pigesnių prekių parduotuvių tinklo "Pigiau grybo" parduotuvių. Iki metų pabaigos jų turėtų būti 25. Kadangi naujojo tinklo parduotuvių steigti reikia mažų išlaidų, jos atidaromos sparčiai - beveik po vieną naują parduotuvę per savaitę. Dabar visiškai savitamos "Pigiau grybo" parduotuvės veikia Varėnoje, Prienose, Kazlų Rūdoje, Kėdainiuose, Panevėžyje, Vilkaiviškyje ir Šiauliuose. Tokia parduotuvė bus atidaryta Vilniuje. Šias parduotuves steigia privati ben-

drovė "Palink", valdanti "Iki" ženklo parduotuves. Pagrindinis "Pigiau grybo" parduotuvių konkurentas yra "Vilniaus prekyba" priklausantis "Taupos" tinklas. Vieną stambesnių prekybos tinklų valdanti "Ekovalda" turi tik vieną parduotuvę Vilniuje "Sustok ir pirk", kuri skirta mažesnes pajamas gaunantiems ir pigesnes prekes perkantiems žmonėms. Prekių su "Taupos" ženklu yra visose "Vilniaus prekybos" valdomose "Minima, Media, Maxima" parduotuvėse. **Respublika**

moters idealas?

- Čia bene pats sunkiausias klausimas. Man regis, kad vienas iš svarbiausių moters bruožų - savigarba. Moteris, kurios negalima pažeminti, nežiūrėti, ar ji profesorė, ar valytoja, ar ji visuomenės veikėja, ar namų šeimininkė.

- Jūs turite dukrą. Ar pasisekė ją užauginti lietuvišką, dorą, protingą ir darbščią? Ar tikrai apie ją galima pasakyti, kad tai Jūsų dukra pagal lietuvišką tradiciją, norą ir išsimokslinimą ir laiko reikalavimus?

- Tikiuosi, kad ji turi tuos bruožus, kuriuos gerbiu: savigarbą, atsakomybę, neabejingumą žmonėms. Manau, kad neatsitiktinai ji pasirinko studijuoti socialinio darbo specialybę.

- Jūsų žodis Kanados, Lietuvos ir visame pasaulyje gyvenančioms lietuvišioms moterims?

- Norėčiau, kad lietuviškos moterys visame pasaulyje labiau palaikytų vienos kitas. Kartu norėčiau pakviesti viešniais, kurios domisi moterų padėtimi Lietuvoje, apsilankyti, parašyti ar kitaip užmegzti ryšius su visuomenine organizacija "Moterų informacijos centras", kurios adresas: MOTERŲ INFORMACIJOS CENTRAS, Vilniaus 7-202, 2009 Vilnius, Lithuania, tel.: (370-2) 652801, fax: (370-2) 652524, greitpaštis (e-mail): wiiic@undp.lt, interneto svetainė: <http://www.undp.lt/wiiic>

Dėkui doc. Giedrei Purvaneckienei už atsakymus. Linkime, kad jos ginamos moterų metrus nesulauktų nei skriaudų, nei išnaudojimo, nei smurto, nei kitų nelaimių.

Su doc. G. Purvaneckiene kalbėjosi kun. K.J. Ambrasas, S.J. Montrealis, 2000 m. liepos 6 - rugpjūčio 15 d.

Darbo birža mokytojams

„Apsilankę šioje svetainėje, mokyklos savo apskrityje galės laisvai susirasti kvalifikuotų mokytojų, o patys mokytojai galės stebėti laisvas darbo vietas“, - kalbėjo JAV prezidentas Bill Clinton. Taip pat jis patikino, kad tokia svetainė padės sušvelninti mokytojų trūkumo problemą. JAV mokyklų klases šiemet užpildys net 53 milijonai moksleivių. JAV turės samdyti net 2,2 milijono mokytojų. Prezidentas taip pat skatina Kongresą padėti šalies apskritims atnaujinti senas bei statyti naujas mokyklas. **News Wire**

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS

7

(atkelta iš 3 psl.)

ir apie 40 min. vaikštinėjo apie viešbutį. (Iš tikro aš ne tik vaikštinėjau, bet ilgai kalbėjau su pievelė dalgii pjaunančiu gudu. Jis kalbėjo lietuviškai ir pasakojo, koks baltus gyvenimas Gudijoje. Paėmiau iš jo dalgį ir ne blogiau už jį išvariau pradalgę.) 8 val. 05 min. viešbučio vestibiulyje jis susitiko su dviem 60-65 metų vyrais... Ir taip minutė į minutę pasakojimas tęsiasi iki 22 val. 45 min. Dešimčiai minučių 19 val. 50 min. Rokantiškių kapinėse sekimas buvo nutrauktas, bet "stebimi įvažiavimai į miestą".

KGB rezervo kariškis "draugas" Vaigauskas man sakė, kad atvažiavusiųjų sąrašuose pamatęs mano pavardę, bet KGB archyvuose rastieji dokumentai - "pažymos", "išaiškinimai", "pažymėjimai" - rodo, kad mano gimta buvo prieš mano atvažiavimą gerai apdorota. Net mano bintojo bažnytkaimio, Vieksnelių, komunistų aktyvas buvęs ispėtas tuoj pranešti Luokės milicijai, jei pasirodytų koks užsienietis. Pokalbyje, kurį pateikiau šio rašinio pradžioje, draugas Vaigauskas jokių būdu nepasirodė šiurkštus. Net drįsčiau pasakyti, kad jautėsi kažkokia melancholija. Ne tik kad nepadarė jokių užuominų, kad galėčiau, su jais bendraudamas, savo giminėms padėti, bet nepadarė nė sugestijų, kad "nacionalistinė" veiklą pristabdyčiau. Tik paklausė, ar pažįstu du išeivijoje asmenis, turinčius daktaro mokslinius laipsnius. Kai pasakiau "taip", pastebėjo: "Gerai vyrai". Iš tikro aš juos gerai pažinojau ir maniau, kad jie tikrai geri vyrai.

Vis tebeturiu vilties su pulkininkais Vaigausku ir Baltiniu bei majoru Medekša susitikti ir apie tas dienas pasikalbėti. Jie visi

gyvena Vilniuje. Vėliau vartydamas savo sekimo bylos "DŽAZ" originalą, pastebėjau, kad yra išplėštų lapų.

Paskutiniai DŽAZ akordai Maskvoje

Atėjo išvažiavimo diena. Gerai neprisimenu, bet rodos, kad į Vilniaus aerodromą ekskursantus vežė autobusu. Palydėti susirinko daug giminų ir naujų pažįstamų. Nuliūdusiais veidais laukiamos salėje jie sustojo dideliu ratu, o aš vaikščiojau aplink ir bandžiau juos linksminti. Pats nežinojau, kad uždėta rezoliucija daugiau manęs neįsileisti, bei jei ir būčiau žinojęs, tą pat būčiau daręs.

"Greit vėl pasimatysime. Netrukus vėl atvažiuosiu. Pradžia jau padaryta. Kitą kartą ilgiau pabūsiu, pasivažinėsiu po visą Lietuvą, nuvyksime į tėviškę. Paskui jus į Ameriką atvyksite", - kalbėjau. Paimdavau už rankų, vaikus pakeldavau, vadindavau vardais. Taip mums besilinksminant, priėjo uniformuota moteris ir pasakė: "Kojeli, pradėk atsisveikinti. Netrukus eisime į lėktuvą".

Atsisveikinome. Verkėme visi. Prie lėktuvo mačiau, kad pasilikusieji, užbėgę už pastato, mojavė man. Aš atsakiau. Tai buvo birželio 15 d., sekmadienis.

Maskvoje vėl patalpinu "Kosmos" viešbutyje. Viešbutis gražus, daug marmuro, bet bedvasis, šaltas. Nematyti skubančių žmonių, negirdėti juoko, susitikimo ir atsisveikinimo garsų, tik susirūpinę veidai, tarsi ką tai slėptų, bijotų. Informacijoje, pinigų keityklose, spaudos kioskuose sėdi jaunos ir gražios merginos, bet nesišypso. Rytą atsikėlęs sumaniau pajaukauti. Prieinu prie informacijos langelio ir jauną gražuolę užkalbinu angliškai:

"Ar čia informacija?"

"Taip, ką norėtumėte žinoti?"

"Pasakykite man, kodėl rusaitės niekad nesišypso", paklausiau. Ji nusišypsojo ir pradėjo kartoti "No English, no English" ir kreipėsi į mane prancūziškai: "Ar kalbate prancūziškai?" Aš jai vėl angliškai: "Ačiū. Dabar suprantu. Dėkoju už šypsnį".

Per naktį traukiniu manęs palydėti atvažiavo sesers sūnus, sibi-riokas, Tadas. Dienos metu, atsiskyrę nuo grupės, keliese apžiūrėjome Maskvą, pavažinėjome požeminiu metro, aplankėme keletą restoranų. Suvažiavimo rūmuose dalyvavome kažkokioje tautinių šokių programoje. Vakare pasisekė seserėną įsivesti į savo kambarį nakvynei.

Rytą labai anksti prikėlė, suskaičiavo ir autobusu atvykome į Šeremetev-2. Prasidėjo tikrinimas einančiųjų į laukimo salę. Aš neskubėjau, norėjau pasikalbėti su Tadu. Vėl mus lydėjo gidė Emutė. Pagaliau ir aš įėjau pro vartus. Visus lagaminus buvau palikęs Vilniuje, vežiau tik "pilkąjį maišelį", prikrautą knygų. Tikrintojas įdėjo jį į tokį rėmelį, kuris pradėjo sukstis. Jis žiūrėjo pro tam tikrus žiūronus. Paskui paprašė parodyti dokumentus, knygas išvežti leidimą, paviršutiniškai patikrino piniginę. Tarnautojas atrodė simpatiškas vyras, civiliai apsirengęs, trumpom rankovėm. Kai viską man gražino, rusiškai pasakė: "Palaukit". Pagalvojau, kad kas nors čia bus. Ir tikrai, atėjo jaunas uniformuotas vyras, griežtų bruožų, ir įsakė: "Eikime". Žygiavau tarp civilio ir uniformuoto per ilgą patalpą. Veik visi mūsų ekskursijos dalyviai kontrolę jau buvo praėję ir išpūstom akim stebėjo mane vedamą lyg areštuotą. Gan liūdnom akim stebėjo ir inturistė Emutė. Kitame gale priėjome sieną, uniformuotasis paspaudė mygtuką, atsidarė durys, ir visi trys įėjome į nedidelę patalpą. Durys užsidarė. Žinojau, kad darys kratą, bet širdyje jaučiau piktjuokį. Iš anksto buvau apsisprendęs neimti jokios inkriminuojančios medžiagos. O galėjau turėti ir "Kroniką". Niekaip negalėjau prikibti Vilniuje, kagėbistai tikėjosi atsigriebti Maskvoje.

Patalpose buvo mažas staliukas, ant kurio gulėjo kažkoks elektrinis aparatas, pločio maždaug 10 x 10 cm, lyg žalsvos plastikos paviršiumi. Operacijai vadovavo uniformuotasis. Jis įsakė išimti viską iš kišenių, ant stalo padėti piniginę, kurią patikrinti liepė civiliumi, o pats pradėjo mane tikrinti.

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Apie kavą

Vieni kavą mėgsta, kiti - ne, bet sunku atrasti jai abejingų. Liudvigas XIV parašė traktatą apie 24 kavos paruošimo būdus ir manė, kad ji panaikina potraukį alkoholiui.

Fridrichas Didysis, priešingai, buvo aršus kavos priešininkas, galvojo, kad ji kenksminga. O Mahometas IV už jos vartojimą įsakė skandinti užsiėmusiose maišuose arba išrauti liežuvį, kad "nusikaltėlis" negalėtų sugundyti kitų. Apie kavos naudą ir žalą ginčijamasi jau seniai. Pasakojama, kad švedų karalius Gustavas III, norėdamas išsiaiškinti tiesą, pakeitė mirties bausmę į įkalinimą dviems broliams dvyniams su sąlyga, kad vienas gers tik kavą, o kitas - arbatą. Ir ką gi? Abu nuteistieji pragyveno ir savo karalių, ir juos stebėjusį gydytoją. Tarp kitko, "kofemanas" keliais metais ilgiau gyveno ir už savo brolių - arbatos gėriką. Neaišku, kokią kavą gėrė šis ilgaamžis.

Nuo neatmenamų laikų kava laikoma filosofų ir meilužių gėrimu. Sakoma, kad filosofams ji suteikia išminties, o meilužiams padeda lengviau nugalėti miego

kerus. Vadinamoji "gedzaso" kava, kaip tikinama, didina jusingumą. Tai labai stipri kava iš mažai žinomos kavos rūšies, panašios į nuosėdas, bet jos paruošimo paslaptį žino tik kelios sirijiečių gentys.

Mūsų įprastoji kava gal kiek ir "prastesnė", bet irgi nebloga. Ji, kaip ir alkoholis, tonizuoja, šildo, suaktyvina žmogų, bet skiriasi tuo, kad nesvaigina ir neatpalaiduoja. Puodelis iš 10 g "arabikos" turi 0,15 g kofeino, o iš tokio pat kiekio "rabustos" - 0,25 g. Būtent tokia dozė vartojama gydymo tikslais. Daugiausia kofeino yra "kuilu - madagaskara" rūšyje.

Įdomu, kad pradžioje kava buvo vartojama kaip maistas. Kavos medžių vaisius trindavo akmeninėje grūstuvėje, po to sumaišydavo su gyvulių taukais ir iš šios masės darydavo rutuliukus. Tūkai, susijungę su proteinu, esančiu žaliavoje kavoje, padidindavo šio maisto kalorinę, kofeinas stimuliuodavo. Vėliau atsirado kavos vynas. Ir tik po to kava virto mums įprastu karštu gėrimu.

Dr. Raimundas Berkmanas
(pabaiga kitame nr.)

Išlikusių Aukštaitijos dvarų ir palivarkų tyrimai

Lietuvos Kultūros paveldo centro surengtose ekspedicijose po Aukštaitiją apžiūrėtos 163 buvusių dvarų ir palivarkų sodybos. Nustatyta, kad 17 sodybų yra puikiai išlikusios, kitose - rasti tik buvusių dvarų ir palivarkų fragmentai. Visiškai baigti Zarasų, Švenčionių, Utenos, Biržų, Širvintų, Rokiškio ir Mo-

letų rajonuose esančių dvarų paveldo objektų fotofiksacijos darbai, rengiama jų vertinimo medžiaga. Kultūros paveldo centro specialistai ypač atkreipė dėmesį į išskirtinius XVIII a. Janapolio dvaro Anykščių rajone fragmentus - du baroko stiliaus svirus.

Lietuvos aidas

Futbolo klubo "Lituanica" sukaktuvinis pokylis

Jau nepilni du mėnesiai bėlio iki svarbiausiojo "Lituanicos" futbolo klubo šių metų įvykio - auksinio jubiliejaus iškilmų. Jos rengiamos spalio 28 d. Pasaulio Lietuvių Centro Lemonte, IL, didžiojoje salėje. Šiam neeiliniam pokyliui jau senokai ruošiamasi. Sudarytas garbės komitetas, į kurį įeina žymesnieji Lietuvos ir išeivijos pareigūnai. Yra pakviesti Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, Kūno kultūros ir sporto departamento gener. direktorius Rimas Kurtinaitis, Lietuvos Seimo narys dr. Kazys Bobelis, Pasaulio Lietuvių Ben-

druomenės pirmininkas Vytautas Kamantas, JAV LB pirmininkė Regina Narušienė, Lietuvos gen. konsulas Chicagoje Giedrius Apuokas bei Lietuvos garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza, o taip pat ir kitų pagrindinių organizacijų pirmininkai: Algirdas Ostis, Audrius Šileika, Rimas Griškešlis.

Jų dauguma jau ne tik sutiko įeiti į komitetą, bet ir žadėjo pobūvyje dalyvauti. Norintieji dalyvauti pokilyje turi registruotis telefonu skambindami Laimai Glavinskienei, 630-323-6302.

Salotos

Pupelių salotos su grybais

Stiklinė virtų baltų pupelių,
50 g džiovintų grybų,
2 svogūnų galvutės,
šaukštas aliejaus

Grybus išmirkykite, šiek tiek pavirkite. Tuomet smulkiai supjaustykite, pakepinkite su svo-

gūnais. Gerai išmaišykite su pupelėmis.

Pupelių salotos

100 g virtų pupelių (geltonų, rudų arba juodų),
100 g raugintų agurkų,
100 g pakepintų aliejuje svogūnų,
truputis prieskonių druskos,
100 g žalių morkų, sutarkuotų burokine tarka

Viską gerai išmaišykite.

Trumpas Lietuvos prezidento V. Adamkaus vizitas Chicagoje

Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus viešnagė savo buvusiame namuose - Chicagoje - rugsėjo 9-10 d. buvo trumpa, bet reikšminga, nes jis skaitė paskaitą iš savo ilgus dešimtmečius nusitęsiosios veiklos srities.

Į atvejį, jeigu Durbin sugalvotų tapti "White Sox" beisbolo komandos žaidėju. Tačiau senatorius pagyrė mūsų šalių už užsispyrimą ir užsibrėžto tikslo pasiekimą.

Toliau įžanginį žodį tarė pats šeimininkas, "Chicago Human-

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus po paskaitos Northwestern Universitete Chicagoje rašo autografus tos paskaitos klausytojams, kurių didelė dalis buvo lietuviai

E. Šulaičio nuotr.

V. Adamkaus pranešimas, įvykęs šeštadienio popietę "Chicago Humanities Festival" metu Northwestern Universiteto Teisės fakulteto Thorne auditorijoje, vadinosi "Environment in Transition: Lithuania".

Kaip galima spėti iš pavadinimo, paskaitos tema apėmė ekologines problemas mūsų tėvynėje: jų keitimąsi, analizę. Taip pat vienas kitas sakiny buvo skirtas ir bendro gyvenimo Lietuvoje nušvietimui. Ypač kuomet vyko klausimų-atsakymų sesija, buvo proga užgriebti kitas temas.

Garbingas svečias kalbėjo ir visa programa buvo pravesta angliškai, nors daugumas klausytojų (o jų buvo apie 400), kaip atrodė, buvo lietuviai, užpildę tik mažiau negu pusę didžiulės salės.

Svečių sveikino ir senatorius R. Durbin

Lietuvos prezidentą pasveikinti čia atvyko ir Illinois valstijos senatorius Richard Durbin, kurio motina Ona Kutkaitė yra gimusi Jurbarko ir 1911 m. su tėvais atvykusi į JAV. Šis JAV jau spėjęs gerokai pagarsėti politikos vyrais, palaukiantis nuolatinis ryšius su lietuviais ir jiems įvairiai talkinantis, susirinkusius supažindino su V. Adamkumi ir kai kuriais jo veiklos bruožais.

R. Durbin prisipažino, kad jį labai stebino V. Adamkus, kuomet kartą atėjęs į jo raštinę (tada jis dar buvo kongresmenu) pasakė, kad jau baigia tarnybą šiam krašte ir nusprendė kandidatuoti į Lietuvos prezidento postą. Tai Durbin'ui atrodė gerokai keista ir, kaip jis pareiškė, toks užsimojimas jam panašus

ities Festival" direktorius Richard J. Franke, kuris pasveikino garbingąjį svečią ir trumpai jį pristatė.

Gana plačiai apie Valdą Adamkų kalbėjo Janina Marks (ji chigagiečiams lietuviams labiau pažįstama kaip J. Monkutė, kuri jaunystėje Chicagoje nemėgė vaidinti lietuviškame teatre, o vėliau, baigusi meno mokyklą, tapo dailininke). Kalbėtoja davė daug Lietuvos prezidento biografinių žinių, nors neseniai viešėdamas Vilniuje pats V. Adamkus jai pataręs jį pristatyti tik trim žodžiais "Here he is" ("Štai čia jis").

Po paskaitos ir klausimų-atsakymų sesijos garbingasis svečias gavo didelę gėlių puokštę, kurią Lemonto lietuvių vardu įteikė Aldona Nausėdienė. Tada dar apie 20 minučių Lietuvos prezidentas bendravo su jam ranką paspausti ir pasikalbėti atėjusiais paskaitos klausytojais - daugiausia savo jaunystės draugais, gerais pažįstamais. Salėje buvo ir gana didelė grupė Lemonto "Maironio" lituanistinės mokyklos mokinių, kurie garbingojo svečio prašė autografų ant specialiai šiai progai išleisto programinio lapo.

Beje, tame lape buvo pažymėta, kad šią paskaitą šalia "Chicago Humanities Festival" rengėjų taip pat rėmė: Lietuvių kultūros Balzeko muziejus, Lietuvos ambasada Washingtone, Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje, Tautinis Strategijos Forumas ir Northwestern Universitetas. O rengimo komitetui priklausė: Sigita Balzekas, Stanley Balzekas, Stasys Baras, Danutė Bindokienė, Aleksandras Domanskis, Regina Gailiešūtė, Povilas ir Rita Kilius, Sau-

LAIMĖJIMAS PRANCŪZIOJE

Du Vilniaus dailės akademijos studentai laimėjo prizines vietas tarptautiniame plakatų konkurse Kanuose "Tax Free World Exhibition" parodai. Konkursą surengė Paryžiaus reklamos agentūra "Wolkoff et Arnodin", jame dalyvavo studentai iš JAV, Kinijos, Lietuvos, Vengrijos ir kitų šalių aukštųjų menų mokyklų. Konkurse išrinkti plakatai bus panaudoti parodos "Tax Free World Exhibition 2001" metu. Dailės akademijos studentė Neringa Dervinytė laimėjo pagrindinį prizą ir gavo 12,000 frankų prizą, o Juozas Brundza užėmė antrąją vietą ir gavo 5,000 frankų prizą.

Delphi

lius Kuprys ir dr. Antanas Razma.

Prezidentas nesusėjo į bažnyčią

Paprastai visų savo vizitų Chicagoje metu Lietuvos prezidentas stengdavosi dalyvauti lietuviškose pamaldose pačioje Chicagoje ar Lemonte (pernai vieną sekmadienį jis išklausė net dvejus pamaldas - Lietuvių

Jei domitės astrologija, tokią prielaidą turbūt paaiškinumėte žvaigždynų išsidėstymo įtaka, tačiau mokslininkai ją grindžia savomis teorijomis. JAV psichologai neseniai atliko tyrimus. Jie apklausė 98 studentus - Mokymosi diagnostinės klinikos pacientus, - ir palygino juos su kitais 14,990 studentų, neturinčių sunkumų moksle. Kiekvienas iš tiriamosios grupės studentų turėjo nuo vieno iki trijų dažniausiai pasitaikančių mokymosi sutrikimų (atitinkančių standartinius klinikinius JAV kriterijus): sunkiai skaitė, sunkiai dėstė mintis raštu ir sunkiai atliko matematinės užduotis. Palyginus juos su kontroline grupe, pastebėta, kad mokymosi sunkumų turintys žmonės 8% dažniau už kitus yra gimę balandžio - liepos mėnesiais. Tai aiškinama tuo, kad jų motinos žiemą dažniau užsikrėsdavo virusinėmis infekcijomis, o tai galėjo pažeisti vaisiaus smegenis. Yra panaši ir šizofrenijos kilmės teorija - ji taip pat remiasi virusinės infekcijos įtaka vaisiaus smegenims. Antrojo nėštumo trimestro metu formuojasi subtilios smegenų architektūros struktūros, o tuo metu patekęs virusas ir jo toksinai pažeidžia neuronus, sutrikdo neuronų jungtis ir normalią įvairių smegenų dalių veiklą. Ši teorija gana prieštaringa; be to, ji nepaaiškina psichikos sutrikimų pradžios paauglystėje ar ankstyvoje jaunystėje. Teorijos gali ir likti tik teorijomis, tačiau nėsčioms moterims kontaktų su sergančiais žmonėmis reikėtų vengti.

Pietų Irane esančiame Bamo mieste gimė kūdikis su dviem veidais. Mergaitė turėtų normalų kūną, jei ne 4 akys, 4 ausys, 2 burnos ir 2 nosys. 3,3 kg sverianti mergaitė nuo gimimo kvėpuoja savarankiškai. Ją krūtimi maitina motina. Ar ji gyvens, dar neaišku, nes neatlikta smegenų tyrimas. Kaip praneša vietinė naujienų agentūra IRNA, naujagimės motina nėštumo metu vartojo daug medikamentų. Tai, pasak medikų, galėjo tapti apsigimimo priežastimi.

Kaip rašoma „Jerusalem Post“, prie rankos alkūnės srityje priklijuotas kempinės struktūros medžiagos gabaliukas su insulinu gali padėti sergantiems cukriniu diabetu. Iki šiol niekam nepavyko padaryti, kad insulinas pamažu išsigtų per odą į kraują, nes didelis insulino molekulės sulaiko odos epidermis. Izraelio mokslininkams pagaliau pavyko išnaudoti natūralias odos transportines sistemas. Pirmieji bandymai parodė gerus rezultatus sergantiems pirmuoju diabeto tipu. Vaistinėse šis medikamentas pasirodys po 3 metų. Sukurtas ir įkvepiamas insulinas. Pirmo ir antro tipo diabetu sergančių tyrimai parodė, jog įkvepiamas insulinas duoda tokį patį efektą, kaip ir įšvirkščiamas. Albertos universiteto mokslininkams pavyko aštuoniems pacientams išvirkšti insulino gaminančias kasas beta ląsteles į kepenų veną. Ląstelės išvirtinto kepenų ir kasos kraujagyslių sienelėse ir sėkmingai reguliavo gliukozės kiekį kraujyje. Tačiau iš šios operacijos daug negalima tikėtis, be to, ji labai brangi (apie 100,000 dolerių) ir reikalaujanti daug beta ląstelių, kurios gaunamos tik iš donorų organų.

E. Šulaitis

Ruduo - grybų metas

V. Kapočiaus nuotr.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiamas Pone Redaktorau,

Manau Jūs puikiai žinote, kad demokratinuose kraštuose kiekvienas laikraštis ar žurnalas turi savo kryptį bei pasaulėžiūrą. Pagal ją renkami svarstomi klausimai ir komentuoja įvykius. Nuosekliai tad, nespausdina tokių rašinių, kurie prieštarauja jų krypti.

Pranciškonų leidžiamas savaitraštis "Darbininkas" yra katalikiškos-patriotinės krypties laikraštis. Todėl ir jis privalėtų žiūrėti į įvykius ir juos aiškinti krikščioniškoj-patriotinėj šviesoj. Kažin kodėl Jūs šio principo nesilaikote.

Prieš keletą mėnesių (2000.III.17) Jūs įdėjote Aldonos Svirbutavičiūtės straipsnį "Praeities šešėliai vejasi dabartį", kuriame paskutinis Lietuvos partizanas Kraujelis-Siaubūnas vadinamas žmogžudžiu, plėšiku, grobiku, skriaudėju, paleistuviu... Gavosi išpūdis, kad ir katalikiškas laikraštis prisideda prie partizanų niekinimo.

Atrodo, kad žurnalistė Svirbutavičiūtė kitaip rašyti ir negalėjo. Ji šiuo metu dirba laikraštyje "Lietuvos žinios", kuriam vadovauja buvęs kadrinis KGB karininkas Danas Arlauskas. Iki tol Svirbutavičiūtė dirbo Jurbarko rajono kompartijos komitete, trečiaja sekretore (vadovavo ideologijai ir propagandai). Vėliau buvo "Komjaunimo tiesos" ("Dienos") korespondentė. "Dienai" žlugus perėjo į "Lietuvos žinias".

Svirbutavičiūtė visą laiką reiškėsi kaip aktyvi ryškiai prokomunistinė korespondentė. Tad nenuostabu, kad vien terminas "Lietuvos partizanas" jai tolygus keiksmažodžiui. Kiek man žinoma, ta atvirai šmeižikiška apybraiža apie partizaną Kraujelį buvo išspausdinta "Lietuvos žiniose" vasario 24 d., kurios visada atvirai šmeižia Lietuvos valstybę.

Štai vėl ką tik pasirodė "Darbininke" (nr. 31 ir nr. 32) nihilistinių pažiūrų akademiko Arvydo Šliogerio straipsnis "Pilietiskumas". Jį beskaitant prisimena a.a. Vytauto Kavolio žodžiai, "neišgėręs nesuprasi". Nors ir kaip atidžiai beskaitytum, vis tiek palieka neaišku, nei kas tas pilietiskumas, nei kas tas patriotiskumas, nei, pagaliau, kas ta laisvė. Tiesa, iš jo ir kai ką naujo sužinojau, kad krikščionybės era yra tamsioji era žmonijos istorijoje.

Vis dėlto pasilieka neatspėta mįslė, kodėl pranciškonų leidžiamam laikraštyje randasi vietos krikščionybei ir mano tėvynei priešiškiems straipsniams. Net ir tuo atveju, jei anų dviejų autorių pažiūros redaktoriui ir būtų artimos, vis tiek prisiėmus katalikiško laikraščio redaktoriaus pareigas, privaloma laikytis ir jo linijos.

Su gilia pagarba,

Kun. Antanas Paškus, Ph.D.

Gerbiamas Kunige,

Turiu malonią ir retą progą padėkoti Jums už įdėmų ir nuoseklų kai kurių "Darbininko" numerių skaitymą bei dažnusyk pamatuotą abejonę keliais anksčiau pasirodžiusiais straipsniais. Svarstčiau, ar Jūs laiško metodą nebūtų paranku pavadinti lotynišku žodžiu *inquisitio* (tyrimas), tačiau pateiktos Jūsų išvados - betgi ne tekstų sklaida - tam akivaizdžiai ir nepaneigiamai prieštarautų. Pirmiausia, būčiau priverstas paminėti, jog A. Svirbutavičiūtės tekstą skelbėme ne prieš keletą mėnesių, kaip Jūs pastebite, pats nurodydamas tikslią datą (2000-III-17), bet prieš daugiau nei prieš pusę metų. Antra, balandžio 21-osios numeryje po dr. Kęstučio Girmiaus straipsniu "Riteris *san peur, sans reproche*" skelbėme paaiškinimą dėl minėtojo (A. Svirbutavičiūtės) straipsnio pasirodymo aplinkybių (2000-IV-21, p. 3 ir p. 6). Atrodo, tasai "Darbininko" numeris Jūs nepasiektė? Antraip nebūtų vertę priminti neaiškumus, kurie jau buvo kartą paaiškinti. Jums, Daktare, neabejotinai žinoma, jog Katalikų Bažnyčia *vieną* nuodėmę išpažinti ir atgailauti reikalauja *vieną* sykį.

Popiežius Jonas Paulius II, išskirtinis Bažnyčios hierarchas, daugiau nei 50 puslapių dokumente tilpusiais argumentais atsipašė už Bažnyčios žmonių atliktus nusikaltimus, kurių didžioji dalis, kaip bežiūrėsi, slypi Viduramžiuose. Tad ar stebėtina, kad ir vienas iškilusių, nors kita vertus prieštaringai vertinamų, Lietuvos filosofų Arvydas Šliogeris nesivaržo apibrėždamas istorinį Viduramžių laikotarpį. Valia būtų apibūdinti jo vertinimą kaip nebalansuotą, tipišką XVIII a. racionalistams. Visgi pasaulio nesiryzčiau vertinti principu *balta ir juoda*, kadangi tuomet abejotinos ar netikšios žmogiškosios asmenų ir reiškių savybės neabejotinai nulemtų universalesnio sprendimo galią. Tarp kita ko, Arvydas Šliogeris, be ūmaus ir ne visada pamatuoto požiūrio, yra subtilus lietuviškosios filosofinės terminijos kūrėjas. Antano Maceinos bei Stasio Šalkauskio palikimo žinovas, kaip ir šiedu lietuvių filosofijos pamatiniai akmenys, skatinantis atsakyti svetimžodžių lietuvių filosofijoje. Taigi lazda turi du galus.

Paminėjote du abejonę sukėlusius straipsnius. Galgi vertėtų tokiu atveju suskaičiuoti, kiek "katalikiškos-patriotinės" tematikos straipsnių mes skelbėme vien jau šiais metais!

Pagarbiai,

Redaktoriūs

Net kai nieko nelieka, lieka meilė!

"Net kai nieko nelieka, lieka meilė" - tokią programą New Yorko spalio 22 d. Kultūros Židinyje atliks puikus ansamblis - Kauno valstybinio Akademiniio dramos teatro aktorė Virginija Kochanskytė. Kauno Muzikinio teatro solistė Rita Preikšaitė ir vilnietė pianistė Melitina Diamandidi-Kuprienė.

Programa, skirta Claros Vico Schuman 100-osioms mirties metinėms, ne tik atverė menininkių širdis gražiai asmeniškai draugystei, bet ir apjungė jas kūrybingam bendradarbiavimui. Dar tą patį rudenį ir žiemą jos parengia dvi klausytojų širdis nuskaidrinančias, dvasiškai pakylėjančias programas: "Barokinė nuotaika" bei "Kaledų sniegas tyliai krenta". 1997 metų pavasarį aktorės Virginijos Kochanskytės kūrybinio darbo dvidešimtmetį jos pažymi programa "Po viena žvaigždėle". Gyvenimiškoji patirtis jas subrandina lenkų poetės Wislawos Szymborskos išminčiai: "Norėčiau savęs mylinčios žmonės, o ne mylinčios žmoniškumą". Programoje šalia lenkų poetės eilių skambėjo L. Van Beethoveno, V.A. Mozarto, G. B. Pergolezi muzika. Ypatingo atsako klausytojų širdyse sulaukė programa "Gyvenimo, šviesos ir meilės versmė", kurioje dalyvavo mon-

sinjoras Kazimieras Vasiliauskas.

Nuostabu, kai uoliai marinamame teatro, muzikos, dailės pasaulyje atsiranda žmonių, mojančių ranka į ekonomines, finansines, politines bei kitokias krizes ir bandančių nejaukioje naktėje įžiebt magišką žibintą, švintinti stebuklinga poezijos ir muzikos šviesa.

Pasaulio šurmulyje talentingos menininkės - aktorė Virginija Kochanskytė, solistė Rita Preikšaitė, pianistė Melitina Kuprienė - renka kupiną fantazijos kūrybą, kuri skamba meilės balsu. Puiki įvairių autorių kūryba, gilus artistiskumas, ypatinga intonacinė darna, plati emocinė skalė liudija ne tik atlikėjų kūrybiškumą, bet ir brandų požiūrį į kūrėjo gyvenimą.

Virginija Kochanskytė, Rita Preikšaitė ir Melitina Kuprienė, koncertuodamos įvairiose Lietuvos salėse, muziejuose ir bibliotekose, bažnyčiose ir mokyklose, išsako retą postmodernizmo ūkuose besiblaškiančiam dvidešimto amžiaus pabaigos menininkui nuostatą - tik per meilę atsiskleidžia kūrėjas ir kūrinys. Grožio siekis verčia jas dainuoti, muzikuoti, artistauti, ne tik gina nuo pasaulio negandų, bet ir atskleidžia pasaulį kaip dieviškos kūrybos vaisių.

Vitalija Truskauskaitė

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo

SCHUYLER SAVINGS BANK

24 Davis Ave.

Kearny, New Jersey 07032

Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!

Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant

* Taupymo sąskaitas, sertifikatus ir IRA

* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines

* Paskolas - namų, namų remonto,

Home Equity ir automobilių

* ATM naują mašiną ir korteles

* Tiesioginį pinigų deponavimą

Patogios darbo valandos,

pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos

Kalbame lietuviškai...

Mūsų telefonai: (201) 991-0001

arba skambinkite mums nemokamai:

1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

Universitetai ruošiasi žiemai

Vilniaus pedagoginio universiteto studentai ir dėstytojai nepatenkinti, nes paskaitos vyksta ir šeštadieniais. Universiteto vadovybė tokiu būdu bando sutautyti lėšų, skiriamų šildymui ir apšvietimui. Tačiau universiteto rektorius teigia, kad šių lėšų iš viso neskiriama. Tad nutraukus paskaitas sausio mėnesį, nors sumažėtų išlaidos. Pernai tokiu būdu pavyko sutaupyti apie 140 tūkst. litų. Šiuo metu universitetas energetikams skolingas apie 180 tūkst. litų. Vientelės universiteto pajamos -

mokamos studijos. Tačiau studentai nuolat prašo atleisti juos nuo mokesčio už studijas arba jį sumažinti. Pasak rektoriaus, Vyriausybė visai neskiria lėšų, tad aukštųjų mokyklų skolos didėja. Pernai žiemą šaltį teko kęsti ir Vilniaus universiteto studentams nešildomose skaityklose. Dailės akademijos studentai su paltais sėdėjo per paskaitas. Šilumos tinklai jau ėmė gąsdinti aukštųjų mokyklų vadovus, kad, nesumokėjus skolų, šildymas iš viso nebus įjungtas.

Lietuvos rytas

2000 vasarą visi keliai veda į

VILNIŲ

Pigiausios skrydžių kainos

Finnair ir kitomis oro linijomis iš

New Yorko Chicagos

Floridos Clevelando

Detroito Bostono

Los Angeles ir kitų miestų

* Mašinų rezervacijos

* Viešbučiai

* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą

--- Prašykite mūsų brošiūros---

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTTOURS@EARTHLINK.NET

web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851

Garantuotas, greitas ir saugus

siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

October 3	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 5	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 6	Philadelphia, PA	11-12 noon
October 7	Brooklyn, NY	12-1 pm
	Riverhead, NY	4-5 pm
October 9	Whiting, NJ	12-1 pm
October 10	Putnam, CT	1-2 pm
October 17	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
October 19	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
October 20	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
October 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
October 31	New Haven, CT	12-1pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$580 r.t.

One way to Vilnius \$365

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

RigaVen Travel, Inc.

We provide complete Travel Services

VACATIONS - TOURS - CRUISES

WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to

RIGA -- TALLIN -- VILNIUS

with

FINNAIR

LUFTHANSA - SAS

OR OTHER CARRIERS

"Call for Details"

INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

SEPTEMBER, 2000 PICKUP LOCATIONS

Thurs. Sept. 28 Albany-Schenectady, NY 7-8 pm

Fri. Sept. 29 Binghamton, NY 9-10 am

Fri. Sept. 29 Scranton, PA 12-2 pm

Fri. Sept. 29 Frackville, PA 5-6 pm

Sat. Sept. 30 Philadelphia, PA 9:30-11 am

Sat. Sept. 30 Brooklyn, NY 2-5:30 pm

Sat. Sept. 30 Bridgeport, CT 7-8 pm

Konteineris iš Bostono iškeliauja spalio 2 d.

Rita Preikšaitė: „Nenorėčiau, kad mane apleistų noras gyventi čia ir dabar“

Aistė Birgerytė

Kauno Muzikinio teatro solistė Rita Preikšaitė
G. Česonio nuotr.

Kauno Muzikinio teatro solistė Ritą Preikšaitę pirmą kartą išgirdau prieš kelerius metus Zapyškio bažnyčioje muzikos ir poezijos programoje „Laterna Magica“ pagal Henriko Nagio eiles. Jos mecosopranas tenai, Zapyškyje, kaip man pasirodė, dangų su žeme sujungė, gaivų vasaros šlamesį su bardiška Nagio poezijos naktim suliejo... Vėliau mačiau Ritą Muzikinio teatro spektakliuose, žinojau - ji koncertuoja ne tik Lietuvos koncertinėse salėse, gieda bažnyčiose, bet ir važinėja po Lietuvos mokyklas, kalbasi su vaikais apie muziką, dovanoja jiems savo dainas ir viltį...

Vienas iš pirmųjų Ritos Preikšaitės koncertų įvyko daugiabučiame name, bute. Tuomet jai buvo tik dešimt metų. Lankė muzikos mokyklą, grojo fortepionu ir labai mėgo dainuoti. Ypač jai patiko daina „Ul-ijona“ („Oi ant kalno ant aukšto...“) Buvo Naujųjų Metų išvakarės. Tėvai su broliais buvo kažkur išėję. Rita liko viena. Kampe, šalia balkono, žibėjo eglutė, padabinta puošniais žaislais. Jaunoji solistė, pasijutusi laisva, niekieno nestebima, atsistojo prie žaliaskarės ir uždainavo savo mėgiamą dainą. Traukė nuoširdžiai, viską pamiršusi, atsiverdama iki pat sielos gelmių. Kai baigė, išgirdo audringus plojimus. Jie ne tik plojo, bet dar ir šaukė: „Bravo! Bravo!“ Mažoji primadona labai išsigando ir nerimastingai apsidairė. Pamačiusi gal šešias galvas, persisvėrusi per kaimynų balkoną, labai susigėdė ir pasislėpė. „Mane ištiko šokas, - prisimena Rita, - ilgai neatsigavau. Atrodė, kad tie žmonės pamatė mane nuogai!“

Šiandien Rita namuose ne-repetuoja, nebent paniūniuoja. Ir apskritai nemėgsta, kai kas nors stebi jos kūrybinius bandymus. „Tai mane dirgina, - sako solistė. - Manau, kad žmonėms reikia rodyti tik darbo rezultatą“. Teatre taip pat mėgsta repetuoti tuščioje scenoje, kai visi, net kolegos, išsiskirsto.

„Preikšų giminė, - pasakoja Rita, - vieni dainininkai. Gražiai dainuoja ne tik dėdė, Panevėžio vyskupas J. Preikšas, mano tėtė - Kauno Šv. Antano bažnyčios zakristijonas, bet ir kiti dėdės bei tetos. Mama taip pat mėgo dainuoti (ji mirė prieš tryliką metų). Dainuoti mėgsta ir abu mano broliai. Nors profesinių aukštumų nesiekė, bet muzikos mokyklas irgi baigė. Muzikos mokykla mūsų šeimoje buvo privalomas dalykas. Prisimenu, vaikystėje, kai į Griškabūdį, pas senelius, per Šv. Onos atlaidus susirinkdavo Preikšų giminė, namai ilgai skambėdavo nuo dainų. Tai buvo tarsi kokie sielų apsivalymai...“

Rita pasakoja, kad jai muzikos mokykla buvusi tokia pat sava, kaip ir bendrojo lavinimo, o kai kada netgi svarbesnė. Gal

ten buvę mažiau komunistinės dvasios. Mokytojai rinkiniai. Įstojo į J. Gruodžio aukštesniąją muzikos mokyklą (dabar Konservatorija), fortepiono specialybę. Dainuoti buvo dar per anksti, nes leidžiama nuo 18 metų, o ji vien apie tai svajojusi. Pasutiniame kurse specialybės dėstytojas nusivedė pas savo mamą, kuri ir tapo pirmąja Ritos dainavimo mokytoja. Po to - Muzikos akademija. Pirmieji trys metai prabėgo A. Karoso, vėliau J. Čiurilaitės klasėje. Su didžiausiu dėkingumu prisimena J. Kepenienę, padariusią esminių korektūrų formuojant jos balsą. Baigdama akademiją, kaip ir kiti, dalyvavo Operos ir baleto teatro perklausose, egzamine-koncerte dalyvavo S. Domarkas, tuo metu Kauno Muzikinio teatro vyr. dirigentas. Viliojo pakvietimas į Klaipėdos muzikinį...

Tačiau mirė mama, ir Rita grįžo namo į Kauną. „Norėjau būti kartu su savo vyrais - tėčiu ir broliais.“

1987 m. Rita Preikšaitė debiutavo Kauno Muzikiniame teatre Lolos vaidmeniu Pietro Mascagni operoje „Kaimo garbė“. Nuo tos dienos kasdieniniu Ritos gyvenimu tapo repetitijos, spektakliai, vaidmenys, koncertai...

Dažnai dainininko darbą teatre scenoje vadina partijos ruošimu arba vaidmens kūrimu. Muzikiniame spektaklyje tarp šių sąvokų egzistuoja tik nedidelis skirtumas, o dažnai jos naudojamos ir kaip sinonimai. Kalbėdama apie Ritos Preikšaitės Suzuki G. Pucini operoje „Madame Butterfly“, samon-ingai pasirinkčiau antrąją vaidmens kūrimo sąvoką. Suzuki vokalinei partijai spektaklyje - itin nedidelė, tačiau abu veiksmus ji yra užimta scenoje. Ši opera yra monodrama, joje nėra šalutinių siužeto linijų. Tačiau kūrinio idėjai - Cio-cio-san meilės tragedijai atskleisti kompozitorius įvedė šalutinius personažus. Ant jų pečių uždėjo šiai dramai reikalingos atmosferos kūrimo našta. Suzuki - jų tarpe ryškiausia. Rita savo Suzuki kuria minimalistine vaidyba. Tuo pačiu puikiai atlikdama japonų muzikai charakteringų bruožų pilną vokalinių partijų, mūsų akims ir klausai solistė demonstruoja ramiai, paklusniai, o kartu atsidavimu ir rytiškią išmintimi alsuojančią moterį.

Kiek kartų teko stebėti Ritos Preikšaitės Tangolitą (P. Abraham „Balius Savojoje“), visad pagalvoju - nejaugi ji neturi nė lašo ispaniško kraujo? Temperamentas, valiūkiškas žvilgsnis, mostas... Tamsiaplaukė ir tamsiaakė moteris kaip žaibas perskrodžia taikiai ir smalsią „Balius Savojoje“ atmosferą. Visi priklauso jai, ir nieko nepakeisi. Tangolita - viliojanti aistras, pavojinga bet kokiai ramybei: „O mano akys - tamsios tartum jūra, jos žada nuodėmę ir avantiūrą!“ Tai grynų gryniausios operetės charakteris, vaidybos požiūriu statiškas. Tačiau ji kuria žmogus, kuris vakar dainavo G. Pucini...

Ir ką gi? Šiandien ji - Tangolita, stebinanti charakterio grynumu. Tiek koketiškai kvatojanti, tiek bendraujanti, tiek intymiai vakarieniaujanti, ji - aistringa ispanė, kurios širdis paklūsta habaneros ritmui.

Suzuki, Tangolita - tai ne vieninteliai Ritos Preikšaitės vaidmenys. Jos repertuare - Madalena G. Verdi „Rigoletto“, Valensijona Fr. Leharo operetėje „Linksmoji našlė“, Antonija M.

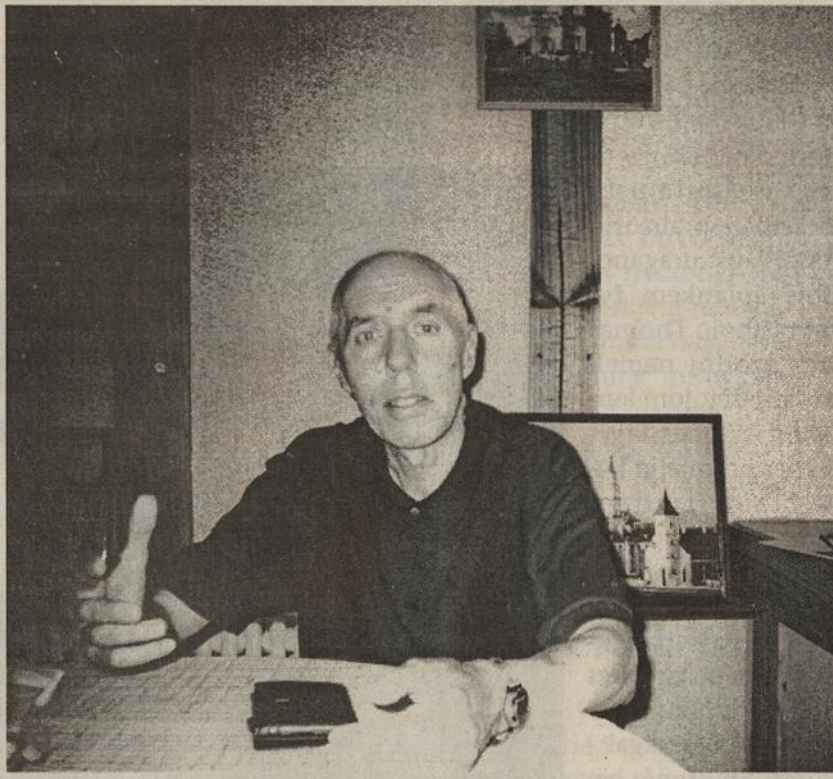
Chicagietis JOE KULYS nepasitenkina vien tik kalbomis

Jeigu mūsų tautiečių tarpe yra daug visokių kalbėtojų, planuotojų ir smėlio pilių statytojų, tai Marquette parko rajone gyvenantis tos kolonijos aktyvistas Joe Kulys tikrai nėra iš tokių tarpo.

Šis prieš daugiau negu pusšimtį metų Chicagoje gimęs lietuvis yra visuomeninės organizacijos „Marquette Park Neighbors“ („Market parko

lapių su įvairiais laiškais, planais, laikraščiais išskarpomis, brėžiniais. Ten aiškinama, kaip buvo pradėtas ir tęsiamas aukščiau minėtas projektas prie Jau-nimo Centro.

Tai buvo daugiau negu poros metų darbas, jo atliekamas tik laisvalaikio ir nemokamai, nes tai yra J. Kulio savotiškas hobis ir kartu noras pagelbėti žmonėms. Dirbdamas su politikie-

Joe Kulys, Chicagos Marquette Park Neighbors visuomeninės organizacijos prezidentas, įvairių projektų sumanytojas ir talkininkas
E. Šulaičio nuotr.

kaimynai“) prezidentas, labai daug padaręs, kad tas rajonas būtų daug gražesnis, ir nemaža padėjęs ten gyvenantiems žmonėms kiek galima geriau išsikurti.

Jo planai ir darbai yra konkretūs: ką nutaria, tą ir padaro, nebent jei kokios netikėtos kliūtytys sutrukdė numatytą projektą pilnai įgyvendinti. Joe (tariama: „Džo“) mums papasakojo apie gatvių ir aplinkos atnaujinimo prie Jaunimo Centro planus, kurie, gaila, dėl kelių tos įstaigos valdybos narių liežuvių gali būti neužbaigti, kaip kad buvo suplanuota.

J. Kulys parodė apie 50 pus-

riais, mūsiškis spėjo išgauti draugų aukštose sferose, kas yra reikalinga šiame krašte norint pasiekti vienokių ar kitokių rezultatų.

Gaila, kad kai kurie mūsų tautiečiai jo pastangų dažnai nesupranta, o tie, kurie supranta, net jam pavydi. Kuomet J. Kulio pastangų dėka kas nors padaroma, jie vengia jo pavardę minėti, sakydami jog tai jų pačių „nuopelnai“. Taip atsitiko ir su Dariaus-Girėno paminklo atnaujinimu, kuomet daug žmonių sakėsi dirbę prie šio projekto, nors jų įnašas buvo labai mažas.

Ed. Šulaitis

Leigh miuzikle „Žmogus iš La Mančos“, Flora G. Verdi „Traviatoje“, Bersi U. Giorgano operoje „Andrė Chenier“ ir kt. O jos trykštanti gyvenimo džiaugsmu Marija iš R. Rodgers miuziklo „Muzikos garsai“ gavo aukščiausią įvertinimą - Rita Preikšaitė apdovanota Orfejo prizų už geriausią metų vaidmenį 1998-1999 metų sezono Kauno Muzikiniame teatre.

Chicagos lietuviai solistė Ritą Preikšaitę matė Nancy vaidmenyje F. Flotovo operoje „Marta“, 1998 m. sėkmingame Kauno Muzikinio teatro ir Chicagos Lietuvių Operos jungtiniame pastatyme.

Manau, kad Ritai Preikšaitėi koncertinė veikla savotiškai užpildo sceninio repertuaro mecosopranui trūkumą. Taip jau įvyko, kad operos žanro raidoje susiformavo tradicija pagrindines moterų partijas rašyti sopranams. Žinoma, yra išimčių, tačiau jos retokai pasirodo mūsų teatrų scenose. Kaip juokaudama sakė Rita, „mecosopranams dažniausiai tenka vaidinti senes arba berniukus“. Tačiau kita vertus, šiam balsui tenka ryškiausių charakterių vaidmenys. Tą ir norėjau pabrėžti, pasirinkdama iš Ritos atliekamų vaidmenų du kraštutinius - Suzuki ir Tangolitą. Tegul jie yra ir ne patys didžiausi solistės darbai, bet jie puikiai iliustruoja solistės asmenį ir jos kūrybos diapazoną.

Atskirai galima būtų kalbėti apie gausius solistės koncertus, rečitalius, dalyvavimą įvairiuose renginiuose. Ritos Preikšaitės

Apie R. Gašką „Kauno dienos“ puslapiuose

Edvardas Šulaitis

„JAV chemijos inžinierius jaučiasi savas Lietuvoje“ - tokia antraštė ilgą straipsnį pasikalbėjimo forma patalpino „Kauno diena“ (š.m. rugpjūčio 23) apie buvusį chigagietį sportininką ir sporto darbuotoją Remigijų Gašką, dabar dirbantį Lietuvos Prezidentūroje sporto, jaunimo, aukštojo mokslo ir informacijos technologijos konsultantu.

Šis Amerikoje chemijos mokslus baigęs ir šioje srityje nemaža nuveikęs vyras lygiagrečiai reikšėsi ir lietuvių sporto veikloje - pradžioje kaip aktyvus sportininkas, o vėliau - kaip sporto darbuotojas; taip pat rašęs ir „Draugo“ dienraštyje. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo Gaška buvo paskirtas Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto atašė Amerikoje ir čia daug padėjo Lietuvos sportininkams, dalyvavusiems 1994 metais Atlantas olimpinėse žaidynėse.

Kadangi dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus buvo jo studijų dienų draugas, tai Gaška pagelbėjo jam rinkminės kampanijos metu Lietuvoje. Po to Gaška norėjo grįžti atgal Amerikon, tačiau pats prezidentu išrinktas Valdas Adamkus pakvietė jį pasilikti Lietuvoje ir talkinti Prezidentūroje.

Šalia daug įdomių klausimų ir atsakymų į juos, skaitytojus norėtume supažindinti su vienu iš jų, kuris skamba taip: „Girdėjau, kad Jūsų pastangų dėka Lietuvos olimpinėje delegacijoje atsirado ir Atlantoje gyvenantis kompiuterių specialistas Jonas Motiejūnas, kuris greitai bėga 200 ir 400 metrų?“ Gaška į tai atsakė: „Manau, jums pateikta ne visiškai tiksli informacija. Aš tikrai šiek tiek padėjau Jonui patekti į mūsų rinktinę. Prieš porą metų jis su broliu Tomu, kuris šiuo metu susižeidęs, pasiekė gerų rezultatų šiose distancijose per Lietuvos II-ją olimpiadą. Maždaug prieš metus šalies lengv. atletikos federacijos atstovai, neturėdami šiose distancijose pajėgių bėgikų, paprašė Joną Motiejūną atstovauti mūsų rinktinėje stambiausiose varžybose. Ilgai negalvodamas, Jonas sutiko, tačiau dėl lietuviškų biurokratinių barjerų jam teko patirti nemažai vargo, kol įsigijo mūsų šalies piliečio pasą, kuris suteikia teisę dalyvauti Sidnėjaus olimpinėse žaidynėse. Manau, šis bėgikas nepavils sporto karalienės gerbėjų per būsimą olimpiadą“.

Čia minimas straipsnis „Kauno dienoje“ yra iliustruotas Remigijaus Gaškos ir Jono Motiejūno bendra nuotrauka, kurioje šie vyrai yra labai linksmi nusiteikę.

2000 m. Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės

2000 m. Š. Amerikos baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks **2000 m. spalio 28 d., šeštadienį, Etobicoke Olympium, 590 Rathburn, Etobicoke, Ont.** Rengia - Baltiečių Sporto Federacijos Plaukimo komitetas. Varžybų pradžia - 3:30 val. po pietų. Registracija ir apšilimas - nuo 3:00 val. p.p.

Pirmenybės vykdomos šiose klasėse: vyrų ir moterų (15-24 metų imtinai); senjorų vyrų ir moterų (25 m. ir vyresnių); berniukų ir mergaičių (13-14 m., 11-12 m., 9-10 m., 7-8 m. ir 6 metų ir jaunesnių).

Lietuvių pirmenybės išvedamos iš baltiečių.

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija - pagal dalyvio amžių varžybų dieną.

Dalyvauti kviečiami visi lietuviai, latviai ir estai plaukikai.

Dalyvių registracija iki **š. m. spalio 20 d., penktadienio**, šiuo adresu: *Modris K. Lorbergs, 73*

North Heights Rd., Etobicoke, Ont. M9B 2T7, Canada. Tel. 416-626-7262 (namų). Fax: 416-395-3346. E-mail: Modris.Lorbergs@nytel.nybe.on.ca

Lietuviai informaciją gali gauti ir pas ŠALFAS Plaukimo komiteto narius: Algirdą Bielskų, tel. 216-486-0889; Arvydą Barzduką, tel. 703-560-1410 (JAV rytuose); Algį Norkų, tel. 630-466-4661 (Chicagos apylinkėse); ir Mrs. Catherine Jotautas, 35 Cumberland Dr., Brampton, Ont. L6V 1W5, tel. 905-457-7664 (namų), faksas: 905-457-5932; e-mail: Caromire@aol.com Mrs. Jotautas koordinuoja lietuvių dalyvavimą varžybose.

Išsamią informaciją gauna sporto klubai ir mums žinomi plaukikai.

Varžybos vyks puikiame 25 metrų baseine. Lietuviai plaukikai skatinami šiose varžybose kuo gausiau dalyvauti!

ŠALFAS-gos centro valdyba

A.Š.

JUOZAS MAURUKAS

Mūsų mylimas tėvelis, senelis ir prosenelis mirė 2000 m. rugsėjo 8 d., sulaukęs 91 metų amžiaus. Velionis buvo gimęs 1908 m. lapkričio 8 d. Trakiškių k., Marijampolės apskr.

Liūdesyje liko dukra Dalia Gilvydienė su vyru Jauniu Gilvydžiu, anūkė Dana Rifat su vyru Sami, anūkas Rimas su žmona Kristina, proanūkliai Aleksas ir Chloe Rifat; dukra Dana Sakalienė su vyru Romu ir anūkės Rima Andrews su vyru Richard, Daina Berland su vyru Michael ir Vida Sakalaitė; sesuo Petrutė Bulotienė Lietuvoje ir brolis Jonas Maurukas Amerikoje.

Velionis mirė Vero Beach, FL. Laidotuvės įvyko šeštadienį, rugsėjo 16 d. Gedulingos pamaldos už velionio sielą buvo atlaikytos Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje. Po pamaldų buvo nulydėtas į Holy Sepulchre kapines, Southfield, MI.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti velionį savo maldose.

Liūdinčios dukros su šeimomis

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vyskupas Juozas Preikšas, Panevėžio vyskupas ordinaras, atskrenda į New Yorką spalio pradžioje ir Amerikoje išbus apie porą savaitę. Keletą dienų praleis Pranciškonų vienuolyne Brooklynje ir apžiūrės New Yorko įdomybes. Vėliau vyks į Putnam, CT, ir į Bostoną.

Kunigų rekolekcijos lietuviškai vyks spalio 10 - 13 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne Putnam, CT. Rekolekcijas praves Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Višpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažintį galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

"Suaugusiųjų įvedimo į krikščionybę" programoje anglų kalba, kuri prasidės Advento pradžioje, jau turime užsiregistravusius du kandidatus. Kreipiamės į lietuvių ir siūlome užsiregistruoti tiems, kurie neturėjo progos gauti Krikšto, Atgailos, Pirmosios komunijos bei Sutvirtinimo sakramentų, skambinant į kleboniją tel. (718) 326-2236. Pernai tokie kursai lietuvių kalba buvo sėkmingi.

Už a. a. Antaną Janušonį, sulaukusį 83 metų amžiaus, laidotuvių mišios buvo aukotos rugsėjo 16 d., 9:30 val. ryto. Velionis buvo palaidotas Cypress Hills kapinėse. Gilią užuojautą reiškiamės giminėms Lietuvoje, draugams ir pažįstamiems. Tegul ilsisi ramybėje!

Už a. a. Mariją Volinienę, sulaukusią 95 metų amžiaus, laidotuvių mišios buvo aukotos rugsėjo 18 d., 9:30 val. ryto. Velionė palaidota Šv. Jono kapinėse. Gilią užuojautą reiškiamės Lietuvos Vyčių 110-tos kuopos nariams, giminėms, draugams ir pažįstamiems. Tegul ilsisi ramybėje!

Maldininkų kelionė į Washington, DC, rengiama Brooklynio dioclezijos, įvyks spalio 7 d. Brooklynio vyskupas Thomas Daily praves ten maldos dieną. Iš mūsų parapijos vyks autobusas. Prašome skambinti parapijai tel. (718) 326-2236 ir užsiregistruoti vietą iš anksto iki rugsėjo 25 d. Išvykimo valanda bus paskelbta vėliau.

Tradiciniai Rudens pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., New York, NY 10013) įvyks sekmadienį, spalio 15 d., tuojau po 11:15 val. mišių parapijos salėje. Skanus maistas ir atgaiva - dvidešimt penki doleriai. Vietas galima užsisakyti iš anksto skambinant į kleboniją tel. (212) 255-2648.

Grazina ir Jurgis Sirusas, Flemington, NJ, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo "Darbininko" prenumeratą su 150 dol. čekiu ir dosniai parėmė mūsų spaudą. *Nuoširdžiai dėkojame už nenuilstamą paramą, kuri lietuviškos spaudos išlaikymui yra labai reikalinga.*
Vytautas Vaičiulis, Woodhaven, NY, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai ir mūsų pastangų įvertinimą.*

LIETUVOS VAIZDAI

ALGIRDAS ŠILBAJORIS

(atkelta iš 3 psl.)

Lankomės Raganų kalne, Nidoje, Kretingoje

Kitą dieną važiuojame į Klaipėdą. Apžiūrėję senamiestį, keltu plaukėm į Kuršių Neringą ir pirmiausia sustojom legendiniame Juodkrantės Raganų kalne. Jaunimas aplankė kiekvieną iš medžio stuoabrių ištašytą "baubą" arba raganų stulpą. Prie išėjimo mus linksmino muzikantas su armonika ir mažas sūnelis su būgnu. Šalia jų ant žemės kepurė, į kurią imetėm ir litų, ir dolerių.

Atsižiūrėję baidyklų, nukeliavom į daug ramesnę Nidą. Pakelėję matėm daug išlaužytų pušų, nukentėjusių nuo seniau praūžusio "Anatolijaus" uragano. Nidoje aplankėm žymaus rašytojo Thomas Mann istorinį namelį ir pasivaikščiojom lentutėmis išsklotais takeliais, nes po smėlio kopas braidyti draudžiama. Tos kopos irgi jau ne tokios išpuodingos, kaip seniau. Kai kur krūmeliais apaugusios, tik smėlio viršūnės bekyšos. Nidoje papietėme, pasukom atgal į Palangą. Smiltynėje belaukdami keltų, stebėjome lietuviškų laivų judėjimą Klaidėpos uoste, o vėliau Palangos viešbutyje susilaukėm svečių. Tai jau matyti ir dar nematyti giminės iš kadaise plačios Šilbajorių genties.

Iš anksto buvom numatę sustoti Kretingoje, mano gimtajam miestelyje. Taip ir padarėm. Deja, nebuvo laiko po miestą pasivaikščioti, todėl pasitenkinom pietų vaišėmis išpuodingam šiltadaržio restorane, apsupti augmenijos, kuri labai priminė Floridą. Buvusiuose Tiškevičių rūmuose yra ir nedidelis muziejus. Vienam jo kambarį užtikau Kretingos apylinkės partizanų - Laisvės kovotojų prisiminimo parodėle. Buvau giliai sukrėstas, pamatęs vieno mokyklos draugo fotografiją su užrašu: "Žuvo 1949 metais..." Jis buvo mano amžiaus, mirė vos sulaukęs 20 metų.

Traukiam Kauno link

Lynojant žemaitijos vieškeliais nukeliavom iki Kryžių Kalno. Šią vietą lankant, kiekvieną kartą apima kažkokia dvasinė rimtis. Tartum būtum kapinyne. Negali išskęsti nesimeldęs. Stebėjau mūsų anūkių veidus, kuriuose taip pat atsispindėjo rimties ir liūdesio mintys. Visi palikome po kryželi, o dangus lyg ir verkė kartu su mumis. Netoliese matomi pranciškonų vienuolyno pastatai, prie šingai kitų nuomonėms, nedarko aplinkos vaizdo.

Pakelėję į Kauną ir kitose vietose stabeleldavom gazolino stotelėse, kitaip vadinamose "degalinėse". Čia viskas naujoviška. Pats gali išpilti gazolino ir užmokėti kredito kortele, arba litais. Litai geriau priimami, negu doleriai, nes patarnautojams lengviau apskaičiuoti gražą. Kiekvieno stotelės yra valgyklėlės ir visai tvarkingos išvytės. Kol pasiekėm Kauną, lietus buvo apstomai.

20-asis Ateities savaitgalis Chicagoje š. m. spalio 28 - 29 d.

Spalio 28-29 dienomis Chicagoje ir apylinkių ateitininkai rengia 20-ji Ateities savaitgalį, kuris vyks Ateitininkų namuose Leimonte, IL. Savaitgalio tema: "Tautiškas". Jau yra sutikę dalyvauti dr. Vėjas Liulevičius, dr. Petras V. Kisieliū, dr. Vytautas Bieliauskas, Msgr. dr. Jurgis Sarauskas. Bus jauno akademiko istoriko prof. Vėjo Liulevičiaus knygos "War Land on the Eastern Front: Culture, National Identity, and Ger-

jes. Mūsų viešbutis Laisvės alėjoje. Puikiai atnaujintas, su mandagiu patarnavimu ir gražia valgykle. Čia mūrinių skliautų jau nebuvo. Tiek Vilnių, tiek Kaune viešbučių svečiai daugiausia užsieniečiai. Laisvės alėja tokia pat švari ir medžiais lapota, kaip ir visada. Skirta tikai pėstiesiems, bet anksčiau uždraustas rūkymas jau atšauktas. Vaikšto ir seni, ir jauni, visur girdisi lietuvių kalba. Greitai "vakarėjančiam" jaunimui jau ir Laisvės alėjoje skamba ir dunda moderni muzika ir dainos, nors ne tiek daug, kaip Palangoje.

Šilbajorių šeima grafo Tiškevičiaus sode Palangoje

Kažkodėl vietiniai patarė vakare po gatves neklaidžioti. Populiariojo valgykloje Kaune atšventėm abiejų sūnų vedybų sukaktuves ir mūsų Aukštinį jubiliejų. Iš anksto užsakytas ir parengtas stalas puikavosi keleto rūšių stiklais, įvairios paskirties lėkštelėmis, o jų abiejose pusėse visokio dydžio šaukštai, peiliai ir šakutės. Ir pe, pianinui pritariant, smark grojo saksofonas. Kiekvienam iš ilgo sąrašo užsisakius patiekalus, dauguma įrankių, stiklų ir lėkščių buvo nurankiota. Turbūt pagal pasirinktą maistą. Netrūko nei lietuviško alaus, nei šampano. Atsimenu, kad praeityje siūlydavo tik užsienietišką alų, o dabar tuo atžvilgiu Lietuva jau labai patriotiška.

Rumšiškės ir Pažaislis-Kauno apylinkių išžymybės

Kitą rytą jau nuvežė į Rumšiškės. Čia jau daug kas matyta, bet kantrios vadovės labai maloniai stengėsi viską išaiškinti ir kvietė kartu su jomis padainuoti. Matėm kaip audžia juostas, tekiama gintara ir atlieka visokių ūkio darbus. Mūsų jaunesnieji susidraugavo su besiganančiais arkliais. Rumšiškėse gražu - darželiai pilni įvairių gėlių, senovę primenantys namai su šaudiniais stogais ir molinėmis grindimis.

Atsiveikinę su Rumšiškėmis, pakeliui aplankėme Pažaislio vienuolyną. Lietui lyjant, mus pastiko kazimierietė vienuolė ir kieme aiškino apie Pažaislio istoriją. Pastato viduje nedaug ką matėm, nes vyko didelis darbas - pasiruošimas įrengti vietą stebuklingam Marijos paveikslui.

Smagu su giminėm susitikti

Sugrižę į Kauną, popietę pasšventėm kauniškių giminių lanky-

mui. Iš Danutės pusseserės gavom didžiulį raguolį ir sukom galvas, kaip ji namo parsivežti, o kitą dieną vaikštinėjom po Kauno senamiestį. Kaunas labai skiriasi nuo Vilniaus. Yra nemažai istorinių vietų, bet nėra tokio judrumo kaip Vilniuje.

Vienok vakare turėjom progą smarkokai pajudėti mūsų grupės išleistuvių vakarienėje. Buvom vaišinami tradiciniais lietuviškais patiekalais, kurių nespėjom ir tiesiog nebegalėjom suvalgyti. Gal daugiausia dėl to, kad vis šokom polkas ir valsus, kuriuos grojo ir dainavo ansamblio "Aidai" muzikantai. Juos vėliau pakeitė kiti trijulė - smuikininkė, akordeonis-

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant Lietuva; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvių nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Ieškoma auklė. Du vaikai, mokyklinio amžiaus. Montclair, NJ. Turi kalbėti angliškai ir vairuoti mašiną. 3 arba 4 dienas į savaitę. Gali gyventi šeimoje. Prašome skambinti tel.: 973-783-0536.

Kaune parduodamas butas: 2 kambariai, virtuvė ir vonia; netoli buvusios "Vėsos" parduotuvės, Šiaurės rajone. Blokiniame 5 aukštų name, antrame aukšte. Balkone grotos, įvesti visi skaitliukai. Parketo grindys, dvigubos medinės durys. Skambinti bet kuriuo laiku (860) 247 - 8584. Kviesiti Nijolę. (sk.).

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Vairuoja automobilį, skaniai gamina valgius, gali prižiūrėti namus, senelius, vaikus ir gyventi šeimoje. Sutinka vykti į betkokią valstiją. Skambinti (908) 352-1380. Prašyti Genovaite. (sk.).

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Ona Vaitekūnienė, Philadelphia, PA, - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius į Lietuvą šeštadienį, **rugsėjo 30 d. nuo 2 iki 5:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New York "Vilties" atstovas yra Algis Jankauskas. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260**.

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **spalio 7 d.**, nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.

vykdavo kultūros ar literatūros vakaronės; taip pat "Ateities" žurnalo balia, studentų talentų vakarai ir kt. Su laiku viskas keitėsi, tačiau pagrindinis savaitgalių iniciatoriaus Jono Pabedinsko ir savaitgalio rengimo komiteto tikslas liko toks pat - suruošti aukšto lygio akademinį savaitgalį, kuris išjudintų ir sudomintų savaitgalio dalyvius.

Visi kviečiami aktyviai dalyvauti dvidešimtajame Ateities savaitgalyje Lemont, IL.

Ramunė Kubiliūtė
Savaitgalio rengimo komiteto narė

tas ir būgnininkas. Į mūsų linksmybes įsijungė ir kitam kambariui viešėje vokiečių turistai. Atsišokom už visus metus.

Grižtant atgal Vilniaus vaizdai kelia nostalgiją

Kitą rytą dar apsimiegoję važiuojam į Vilnių kelionei namo. Sugėbėjom įpakuoti supjaustytą gerokai aptrupėjusį raguolį, o autobuso vairuotojui atidavėm lėktuvą trešnes. Belaukiant lietuvių, mūsų mintys buvo ir linksmos, ir liūdnos. Anūkai kalbėjo, kad į Lietuvą mielai dar kartą važiuotų, bet tik su jaunimo grupe. Sakė, kad ateityje ir "savo vaikus" atsivežtų Lietuvos parodyti.

Prieš akis dar tūnojo Vilniaus bokštai, Antakalnio kapinės, triukšminga Palanga, neužmirštas Kryžių Kalnas, gražioji Nida, Kauno linksmybės, laivai Klaipėdos uoste ir dar daug daug Lietuvos vaizdų. Nematėm didelio skurdo, bet girdėjom nusiskundimų apie sunkų gyvenimą. Gal nesuklysiu galvodamas, kad Lietuvos žmonės yra pakankamai laisvi, kad galėtų pasirinkti savo gyvenimo būdą. Mažiau turintieji skundžiasi, kad jiems sunku gyventi, bet geresnio gyvenimo galimybių turi beveik visi, išskyrus senelius ir vienaip ar kitaip paliegiusius žmones. Gal sunku todėl, kad buvo pripratę anksčiau įvairiais būdais ir nedirbdami gyvenimą pagerinti, o dabar reikia stengtis, ieškoti, kurti ir patiems savo likimu rūpintis. Norintieji kuo greičiau "uždirdyti" bėga į užsienį. Karo metu pasitraukusiųjų skaičius nyksta, juos pakeičia jaunieji "ekonominiai pabėgėliai", o Lietuvos gyventojų skaičius kasmet mažėja. Lieka klausimas - kokia Lietuvos ateitis?